

Pensjonistforbundet

Tydelig, sterk og synlig

Årsberetning 2023

Pensjonistforbundet

Torggata 15

0181 Oslo

Postadresse

Postboks 6714, St. Olavs plass

0130 Oslo

Telefon: 22 34 87 70

E-post: pf@pensjonistforbundet.no

www.pensjonistforbundet.no

Følg oss også på Facebook:

www.facebook.com/pensjonistforbundet

Fremsiden: Alle bilder fra landsmøtet er tatt av fotograf Johnny Syversen.

Baksiden: Sentralstyret og noen ansatte på et av de fire møtene med regjeringen om statsbudsjettet. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Innhold

1 Innledning 4

Pensjonistforbundet styrka sin posisjon	6
---	---

2 Organisasjonen 8

Landsmøtet	10
Pensjonistforbundets ledelse	20
SAKO	22
Konsulenter	23
Nordisk og europeisk samarbeid	23
Europa	24
Kommunikasjon	31

3 Pensjon 38

Trygdeoppgjøret 2023	40
----------------------	----

4 Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet 44

Pensjonistforbundet arbeider for et mer aldersvennlig samfunn	46
Høringer/skriftlige innspill	50

5 Helse og omsorg 54

Det sentrale helse- og sosialutvalget	56
En trygg alderdom	57

6 Aktive eldre 60

Digital opplæring av eldre «Smarttelefonen»	62
Teknologiambassadørene	64

7 Tall 66

Pensjonistforbundet i tall	68
Medlemsfordeler	69

8 Vedlegg 70

1

Innledning

Generalsekretær Arne Halaas, her på Pensjonistforbundets landsmøte 2023. (Foto: Johnny Syversen)

Pensjonistforbundet styrka sin posisjon

Ved utgangen av 2023 hadde vi 257 425 medlemmar. Til samanlikning hadde vi 254 341 medlemmer ved utgangen av 2022. Dette betyr at vi auka talet på medlemmar med 3 084 i løpet av 2023. Vi får stadig fleire medlemmar, og her er det på sin plass med ein stor takk til alle våre fylkes- og lokalforeiningar som gjer ein flott verveinnsats.

Pandemien i 2020, 2021 og fram til påska 2022 førte til at både forbundet sine tillitsvalde hadde få aktivitetar og at tilsette sat på heimekontor. Året 2023 vart altså det første året på lang tid, at vi hadde aktivitetar gjennom heile kalenderåret. Vår organisasjon tråkka gasspedalen i botn frå dag ein og heldt høg fart gjennom heile året.

Pensjonistforbundet sette dagsorden på nyåret 2023

Allereie på nyåret satt Pensjonistforbundet fattigdomen på dagsorden. Det er vanskeleg å forstå kvifor vi toler at det er fattige i Noreg. Statistisk sentralbyrå har rekna ut at 77 prosent av einslege pensjonistar med låg trygd lever

under fattigdomsgrensa. Vi kjempar for alle pensjonistane og trygda sine kår. Alle skal ha det bra i Noreg, også dei med låg pensjon.

Trygdeoppgjeret 2023

I trygdeoppgjeret hadde Pensjonistforbundet krav om at alderspensjon under utbetaling skule auke med 8,54 prosent, rekna frå 1. mai. Og slik vart resultatet.

Det tidlegare initiativet frå Pensjonistforbundet, SV og FrP i 2020 om eit anstendigheitsløft for pensjonistane, syner no resultat. Pensjonane aukar i takt med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Den nye metoden gav ei auke i år på 8,54 prosent frå 1. mai. Eg vil våge den påstanden at denne forbetringa, bort med fråtrekk på 0,75%, er for stor del vår forteneste.

Pensjonistforbundet sitt landsmøte

Kva var det viktigaste som skjedde i 2023 for vår del? Svaret er heilt klårt: Pensjonistforbundet sitt 31. landsmøte. Etter god førebuing møttest 250 personar frå heile landet til landsmøte på Lillestrøm 29. mai – 1. juni. Der vart det staka ut mål og retning for dei neste tre åra.

Landsmøtet viste med all tydelegheit at Pensjonistforbundet er den drivande krafta for eldrepolitiske saker i Noreg. Statsminister Jonas Gahr Støre, arbeidsminister Marte Mjøs Persen og helseminister Ingvild Kjerkol hadde politiske innleiingar. Mange av innlegga frå delegatane handla om faglegheit, kunnskap, verving, tydelegheit, styrke og synlegheit. Landsmøtet syntte kvifor Pensjonistforbundet er den føretrekte organisasjonen for utføre og pensjonistar.

Det var i alt 162 forslag om korleis forbundet skal organiserast, finansierast og drivast framover. Det var mange motstridande forslag. Det bidrog til stort engasjement, høg temperatur og mange delegatar på talarlista. Heile 44 delegatar tok ordet under debatten. Landsmøtet trong difor mesteparten av tre landsmøtedagar for å vurdere forslaga og fatte endelege vedtak. Forslaget om å auke og endre fordelingsnøkkelen for kontingenten, vart vedteke med stort fleirtal. Grunngevinga var både behovet for eit auka aktivitetsnivå og at forbundet sentralt skulde ta over arbeidsgjevaransvaret for fylkessekretærane f.o.m. januar 2024. Det vart og semje om å opprette eit organisasjonsutval, som skal arbeide for å betre alle dei tre nivåa i forbundet.

Eg vil seie at landsmøtet var ein stor suksess. Landsmøtet var godt førebudd av dei tilsette, og fylkesdelegasjonane hadde på førehand sett seg godt inn i sakene. Det var engasjerte debattar og nokre spanande røystingar.

Tilbakemeldingane har synt at delegatane var nøgde med landsmøtet. Nokon var glade for vedtaka, andre ikkje. Slik er medlemsdemokratiet. I etterkant av landsmøtet har det vore ei evaluering, og resultata tek vi omsyn til i planlegginga av neste landsmøte. Y

Med eit godt avvikla landsmøte og inspirerende innlegg, som sette tydeleg retning framover, så har vi alle mange utfordringar å gripe fatt i, når det gjeld årsplanar både sentralt, i fylkes- og lokalforeiningane. Og med eit framifrå nytt Handlingsprogram 2023–2026, veit vi kva skal ha med oss på vegen framover.

Arne Halaas, generalsekretær

2

Organisasjonen

Forbundsleder Jan Davidsen åpnet Pensjonistforbundets 31. landsmøte i en flott dekorert sal på Thon Hotel Arena Lillestrøm. (Foto: Johnny Syversen)

Landsmøtet

Landsmøtet er Pensjonistforbundets øverste organ og finner sted hvert tredje år. Pensjonistforbundets 31. landsmøte har vært utsatt i to år på grunn av koronapandemien, men kunne endelig avholdes fra 29. mai til 1. juni, på Thon Hotel Arena i Lillestrøm. Det ble et travelt landsmøte med høy temperatur, sterke følelser, gode innlegg og livlig debatt, men også mye humor, trivelig samvær, fint besøk og sterke kulturinnslag.

På landsmøtet møtte tillitsvalgte som representerer alle landets fylker og lokalforeninger og representanter for de kollektivt tilmeldte organisasjonene, for å ta stilling til 368 innkomne forslag om vedtekter, organisasjonsendringer og politikk, velge ny politisk ledelse og vedta nytt handlingsprogram. I tillegg behandlet de årsberetninger, årsregnskap, revisors beretning og kontrollkomiteens beretning for perioden 2018 – 2022.

Åpning av landsmøtet

Forbundsleder Jan Davidsen foretok den offisielle åpningen av landsmøtet og ønsket de 181 stemmeberettigede delegatene, gjestene, observatørene, ledsagerne, konsulentene, fylkessekretærene og administrasjonen velkommen. Deretter holdt han en minnetale for tillitsvalgte og ansatte som har gått bort siden

forrige landsmøte. Forbundslederen trakk fram noen navn som kunne stå som symboler for alle som har gått bort i perioden: Mons Sannes, Hans Ekornholmen, Jens Høibø, Reidar Nilsen, Kari Sletvold Bergkåsa og Inger Marie Eek Myrhaugen.

Landsmøtet mintes de som har falt bort i landsmøteperioden med ett minutt stillhet, før Davidsen begynte på sin åpningstale. I talen minnet han om forbundets mange politiske seire siden forrige landsmøte, før han viste til flere utfordringer som fortsatt gjensto og som forbundet vil arbeide for å løse. Han la særlig vekt på kampen for å forbedre eldres økonomiske og sosiale levekår.

Etter åpningstalen ble innkalling, forretningsorden og fullmakter enstemmig

Alle landsmøtedeltakerne måtte registrere seg ved ankomst, og køen gikk fort unna. (Foto: Johnny Syversen)

godkjent, slik at landsmøtet kunne begynne å fordele verv under landsmøtet og ta fatt på den tettepakkede sakslista.

Verv under landsmøtet

Sentralstyrets forslag til vervene som dirigenter, sekretærer, redaksjonskomitemedlemmer, protokollkomitemedlemmer og tellekorps ble enstemmig vedtatt.

Dirigenter:

- Mellvin Steinsvoll, sentralstyret
- Vigdis Ravnøy, PF Hordaland
- Gerd Eva Volden, Fagforbundet
- Werner Kiil, PF Troms

Sekretær:

- Toril Naper Hauge, PF Buskerud
- Trond Knudsen, PF Trøndelag
- Kari Asmyhr, PF Vestfold
- John Granly, PF Akershus

Redaksjonskomite for handlingsplan og uttalelser

- Nils-Edvard Olsen, sentralstyret
- Randi Munch Aanonsen, Fagforbundet
- Bengt Eriksson, PF Møre og Romsdal
- Kari Hauge, PF Oslo

Redaksjonskomite for organisasjon, vedtekter og kontingent

- Ragnhild M. Hagen, sentralstyret
- Dagfinn Pettersen, PF Nordland
- Egil Haaland, PF Hordaland
- Lise Wiik, PF Telemark
- Kjell Engebretsen, Fagforbundet

Protokollkomite

- Arne Thobru, PF Hedmark
- Solveig Norevik, PF Sogn og Fjordane
- Herdis Gunn Rødne, PF Rogaland
- Jan Bekkevold, Postens pensjonistforbund

Tellekorps

- Leif Kristiansen, PF Akershus
- May Lise Høymer, PF Akershus
- Tove von Krogh, PF Rogaland
- Merete Dahl, Fagforbundet
- Anne Lise Nakjem, PF Vestfold
- Lars J Holten, PF Møre og Romsdal

Dokumenter for 5 år til behandling

På grunn av koronapandemien var det hele fem år siden forrige landsmøte. Derfor måtte landsmøtet behandle årsberetninger, årsregnskap, revisors beretning og kontrollkomiteens beretning for årene fra 2018 til 2022. Samtlige årsberetninger og årsregnskap ble enstemmig godkjent. Revisors beretning og kontrollkomiteens beretning ble tatt til orientering.

Flere hundre forslag

PFør hvert landsmøte inviteres lokalforeninger, fylkesforeninger og kollektivt tilsluttede organisasjoner til å komme med forslag til landsmøtet. I alt ble det fremmet 368 forslag, hvorav 226 forslag til nytt handlingsprogram, 73 forslag om innretning og størrelse på medlemskontingenten, 36 forslag om organisatoriske endringer og 33 forslag om endringer av vedtektene.

I tillegg til innkomne forslag måtte landsmøtet

ta stilling til forslag fra fire utvalg oppnevnt av sentralstyret: Handlingsprogramutvalget, Organisasjonsutvalget, Aktivitet-, økonomi- og kontingentutvalget og Vedtektutvalget. Førstnevnte handlet om forbundets politikk, mens de tre andre handlet om hvordan forbundet bør organiseres, finansieres og drives.

Forslag om organisasjon, aktivitet og økonomi

Før behandlingen av forslagene, orienterte forbundsleder Jan Davidsen om behovet for å tilpasse og utvikle organisasjonen, slik at samarbeidet i alle ledd kan bli bedre, medlemmene bli bedre ivaretatt og den politiske innflytelsen økes. Deretter redegjorde sentralstyremedlem Else Ormaasen om Aktivitet-, økonomi- og kontingentutvalgets ulike forslag, med særlig vekt på forslaget om å endre fylkessekretærenes organisasjonsmessige tilhørighet. Sentralstyremedlem Inger Marie Stokker fulgte opp på vegne av Organisasjonsutvalget. Hun viste både til behovet for organisatoriske endringer og nye måter å arbeide på, med særlig vekt på behovet for å danne lokale samarbeidsutvalg.

Det var i alt 162 forslag om hvordan forbundet bør organiseres, finansieres og drives fremover. Det var mange motstridende forslag. Det bidro til stort engasjement, høy temperatur og mange delegater på talerlista. Hele 44 delegater tok ordet under debatten. Landsmøtet behøvde derfor mesteparten av tre landsmøtedager for å belyse forslagene og fatte endelige vedtak. Ofte gikk konfliktlinjene mellom forslag fra forbundet sentralt, og forslag fra fylkesforeninger og lokallag. Særlig forslaget om økt kontingent og endret fordelingsnøkkel for kontingenten var kontroversielt. Andre organisatoriske forslag og forslag om vedtektsendringer vakte også sterkt engasjement, men var ikke like omstridte.

Det ble fattet mange viktige vedtak som vil påvirke organisasjonen fremover. Det viktigste var likevel sentralstyrets forslag om å øke og endre fordelingsnøkkel for kontingenten. Det var begrunnet både med behovet for et økt aktivitetsnivå og at forbundet sentralt skulle ta over arbeidsgiveransvaret for fylkessekretærene f.o.m. januar 2024. Forslaget ble vedtatt mot 62 stemmer.

Derfor blir ny kontingent og fordelingsnøkkel for medlemmer av lokalforeninger og direktemedlemmer i perioden 2024 – 2026 slik:

År	2024	2025	2026
Sentralt	390	430	480
Fylkene	50	70	80
Lokalfreninger	110	130	150
Sum	550	630	710

Navneendring

Landsmøtet vedtok også en endring i Retningslinjer for foreninger tilsluttet Pensjonistforbundet, § 2 b, der det nå heter: Pensjonistforbundet må gjenkjennes både i foreninger og lag over hele landet. Foreninger og lag tar i bruk Pensjonistforbundet foran stedsnavnet. Vedtaket ble gjort med 98 mot 80 stemmer.

Nytt handlingsprogram 2023 – 2026

Handlingsprogrammet er et resultat av en demokratisk prosess der alle nivåer i forbundet har kunnet gi innspill. Utvalget hadde frist for å levere sitt forslag til nytt handlingsprogram for sentralstyret 18. januar 2023. Forslaget ble deretter behandlet av landsstyret i februar 2023, før det ble endelig behandlet av landsmøtet i juni 2023.

Forslagene fra fylkesforeningene og lokallagene var mest tallrike innenfor områdene pensjon og helse, men også kamp mot digitalt utenforskap og bedre opplæring av eldrerådene var foreslått av mange. Største enkeltsak var tannhelse, der hele 33 forslag handlet om billigere eller gratis tannhelsetjenester. I alt var det fremmet 226 forslag til nytt handlingsprogram. Mange forslag var like eller overlappende, slik at de ble ivaretatt av samleforslag. Landsmøtet behøvde derfor kun å ta stilling til 73 forslag.

Ettersom handlingsprogramutvalget hadde leveringsfrist etter landsstyrets behandling av de 226 innkomne forslagene i desember 2022, kunne utvalget ta hensyn til landsstyrets innstillinger for alle disse. På landsmøtet gikk utvalgets leder Helga Hjetland (sentralstyret) gjennom forslaget, som deretter ble enstemmig vedtatt.

De ansatte i administrasjonen er klare til innsats! (Foto: Johnny Syversen)

Pensjonistforbundet jobber for et mer inkluderende og aldersvennlig samfunn. Det nye handlingsprogrammet legger derfor særlig vekt på at eldre og uføre får sterkere innflytelse, høyere deltakelse, bedre økonomi, mindre ensomhet, bedre digitale ferdigheter, og økt kvalitet på og likeverdig tilgang til helse- og omsorgstjenester. Programmet består av fire deler, hver med utvalgte prioriteringsområder:

1. Politisk innflytelse:

Økt innflytelse nasjonalt, regionalt og lokalt, forhandlingsrett i trygdeoppgjøret og flere medlemmer

2. Økonomi og arbeidsliv:

Regulering av alderspensjon om lag som lønnsvekst, økt minstepensjon og et aldersinkluderende arbeidsliv

3. Aktivitet og deltakelse:

Mer opplæring i digitale verktøy, aldersvennlige lokalsamfunn og mindre aldersdiskriminering

4. Helse og omsorg:

Flere fastleger, flere sykehjem og omsorgsboliger, flere ansatte i omsorgstjenestene, bedre samarbeid mellom spesialisthelsetjenestene og kommunene, tannhelse må inngå i egenandelsordningen og mer forskning på demens

Uttalelser

Redaksjonskomiteen for handlingsplan og uttalelser foreslo tre resolusjoner. I tillegg ønsket landsmøtet en uttalelse om tannhelse. Derfor ble det vedtatt fire resolusjoner:

- Styrket sosial profil på trygdeoppgjøret
- Kollektivtrafikken må være tilgjengelig for alle!
- Styrk eldreomsorgen nå!
- Tannhelse må bli en del av egenandelsordningen!

Bevilgninger

Landsstyret foreslo for landsmøtet å bevilge 25.000 kroner til Besteforeldrenes klimaaksjon og 75.000 kroner til Leger uten grensers arbeid i Ukraina. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Valg av nytt sentralstyre

På landsmøtets nest siste dag ble det valgt ny politisk ledelse av Pensjonistforbundet. Valgkomiteens leder Lise Wiik redegjorde for arbeidet i komiteen og grunnlaget for komiteens enstemmige innstilling til nytt sentralstyre.

Deretter ble følgende valgt med akklamasjon:

Leder: Jan Davidsen (Hordaland)

1. nestleder: Helga Hjetland (Sogn og Fjordane)

2. nestleder: Bjørn Egeli (Agder)

Det var knyttet stor spenning til hva statsminister Jonas Garhr Støre (Ap) hadde å si til landsmøtedelegatene.
(Foto: Johnny Syvrén)

Styremedlem: Inger-Marie Stokker (Akershus)

Styremedlem: Tove Britt Tidemann Andreassen (Troms)

Styremedlem: Jørund Hassel (Oppland)

Styremedlem: Knut Trond Knudsen (Trøndelag)

1. varamedlem: Berly Lund Grønning, Oslo

2. varamedlem: Bjørn Eriksen, Østfold

3. varamedlem: Anne-Karine Innbjør, Nordland

4. varamedlem: Magne Tuxen, Vestfold

I tillegg har Fagforbundet to medlemmer i sentralstyret: Gerd Eva Volden og Kjell Engebretsen.

Valg av ny kontrollkomité

Landsmøtet fulgte valgkomiteens innstilling og valgte med akklamasjon ny kontrollkomite:

Leder: Oddrun Vabø, Hordaland

Medlem: Åge Magnussen, Nordland

Medlem: Inger Johanne Kvam, Agder

1. varamedlem: Ragnar Jensen, Østfold

2. varamedlem: Jan Bekkevold, Postens pensjonistforbund

Faglige innlegg

Pensjonistforbundets konsulent Thorstein Øverland orienterte om livforsikringsselskapenes behandling av kundenes fripoliser. Kundene får for lave utbetalinger, fordi selskapenes beregnede kostnader er for høye.

Unni Bjelland, tidligere jurist i Skatteetaten, orienterte om den såkalte samordningsfella, som innebærer at offentlige ansatte født mellom 1944 og 1962 kan tape sin tjenstepensjon hvis de fortsetter å arbeide etter fylte 67 år.

Besøk fra regjeringen

Landsmøtet fikk besøk av statsminister Jonas Gahr Støre, arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen og helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol. De hadde satt av en time hver til å holde innlegg og besvare spørsmål fra salen.

Hilsningstaler

Følgende personer holdt hilsningstaler til landsmøtet:

- Jørgen Vik, ordfører i Lillestrøm
- Sigmund Kristoffersen, leder av Pensjonistforbundet Akershus
- Tore Haugland, forbundsleder i Telepensjonistenes landsforbund
- Mímir Kristjánsson, stortingsrepresentant for Rødt
- Kirsti Bergstø, leder av Sosialistisk Venstreparti
- Åsa Lindenstam, leder av Pensionärernas Riksorganisation (Sverige)

Aktiviteter

Pensjonistforbundet markedsførte «Sterk og stødig»- treningsgrupper og samarbeidet med frivillige instruktører om informasjon og tilbud om trening i landsmøtepausene. Vi tilbød også

Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen (Ap) holdt innlegg og svarte på spørsmål. (Foto Johnny Syversen)

datahjelp og informasjon om velferdsteknologi, for de som ønsket det.

Flotte kulturelle innslag

Hver dag ble landsmøtet åpnet med musikk fra dyktige utøvere. Elin Nilsen (trompet), Vincent Baz (saksofon), Lisa Pedersen (cello), Disa Cedersmyg (tuba) og Bård Helgerud (gitar) sammen med Live Foyen Friis (vokal), åpnet hver sin dag og fikk fortjent applaus.

Til festmiddagen på landsmøtets nest siste dag var det varslet en hemmelig gjest. Det viste seg å være ingen ringere enn Wenche Myhre, som tok landsmøtet med storm med sine mest kjente sanger. Hun ble akkompagnert av Anders Eljas på piano.

Kunstnergruppen First Supper Symposium (FSS) fikk sette et punktum for et vellykket landsmøte etter lunsj torsdag 1. juni. De markerte sin motstand mot aldersdiskriminering av kunstnere, med musikk, dans og fantasifulle kostymer på plassen utenfor hotellet.

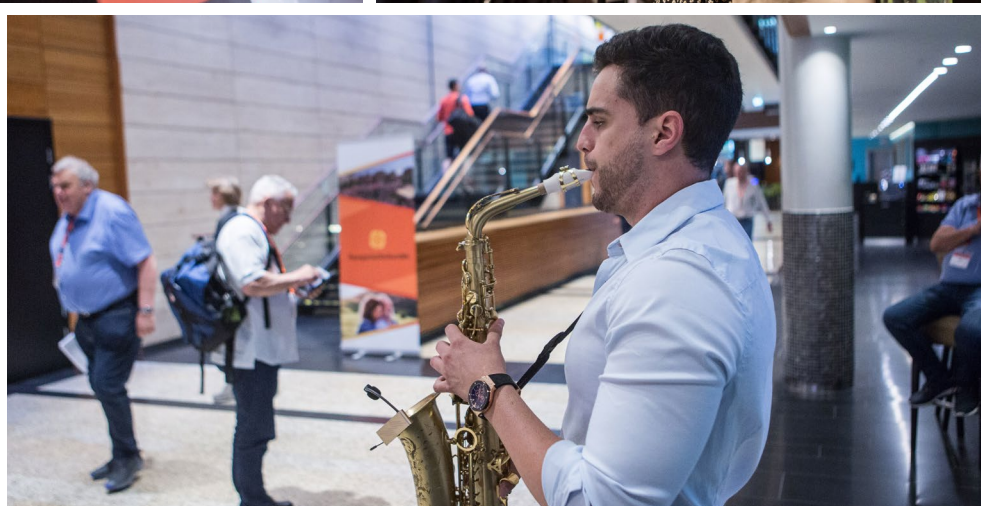

Hver morgen ble delegatene møtt med musikk på vei til frokosten. Her er det Disa Cedersmyg på tuba som er i gang. (Foto: Johnny Syversen)

Velkommen til Landsmøte 2023

Det nyvalgte sentralstyret i Pensjonistforbundet. Foran f.v. Tove Britt Tidemann Andreassen. Inger-Marie Stokker, Helga Hjetland, Jan Davidsen, Bjørn Egeli og Knut Trond Knudsen. Bak f.v. Bjørn Eriksen (andre vara), Gerd Eva Volden, Kjell Engebretsen og Jørund Hassel. Første vara Berly Lund Grønning var ikke til stede da bildet ble tatt, men deltar fast i sentralstyremøtene. (Foto: Johnny Syversen)

Pensjonistforbundets ledelse

Sentralstyret

Sentralstyret har hatt 17 møter, digitale og fysiske, og behandlet 153 saker i 2023.

Sentralstyret før landsmøtet:

Leder	Jan Davidsen	Hordaland
Første nestleder	Nils Edvard Olsen	Finnmark
Andre nestleder	Ragnhild M. Hagen	Oslo
Medlem	Inger-Marie Stokker	Akershus
Medlem	Helga Hjetland	Sogn og Fjordane
Medlem	Else Ormaasen	Industri Energi
Medlem	Mellvin Steinsvoll	Møre og Romsdal
Medlem	Gerd Eva Volden	Fagforbundet
Medlem	Kjell Engebretsen	Fagforbundet
Første vara	Bjørn Egeli	Agder
Andre vara	Gerd Møller	Akershus
Tredje vara	Arne Sigmund Thobru	Hedmark
Fjerde vara	Anne Lise Tangen	Trøndelag

Sentralstyret etter landsmøtet:

Leder	Jan Davidsen	Hordaland
Første nestleder	Helga Hjetland	Sogn og Fjordane
Andre nestleder	Bjørn Egeli	Agder
Medlem	Inger-Marie Stokker	Akershus
Medlem	Tove Britt Tidemann Andreassen	Troms
Medlem	Jørund Hassel	Oppland
Medlem	Knut Trond Knudsen	Trøndelag
Medlem	Gerd Eva Volden	Fagforbundet
Medlem	Kjell Engebretsen	Fagforbundet
Første vara	Berly Lund Grønning	Oslo
Andre vara	Bjørn Eriksen	Østfold
Tredje vara	Anne-Karine Innbjør	Nordland
Fjerde vara	Magne Tuxen	Vestfold

Forhandlingsutvalget

Forhandlingsutvalget består av sentralstyret samt lederne av de respektive SAKO - organisasjonene. Det har vært flere møter i dette utvalget, i forbindelse med møter med ansvarlig statsråd i forbindelse med regjeringens forslag til revidert statsbudsjett i mai 2023, trygdeoppgjøret i slutten av mai 2023, regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 og til slutt møter om innspill til regjeringens påbegynnende arbeid med statsbudsjett for 2025.

Landsstyret

Landsstyret er forbundets høyeste organ mellom landsmøtene. Landsstyret har hatt fire fysiske møter og behandlet 47 saker.

Landsstyret består av sentralstyret, fylkeslederne, representanter fra kollektivt tilsluttede organisasjoner, leder for helseutvalget og representant fra de ansatte. Kontrollkomiteen møter også ved landsstyrets møter. I tillegg er det vanlig at forbundets konsulenter, fylkessekretærer og deler av administrasjonen møter, der det er relevant.

I tillegg til sentralstyret hadde landsstyret følgende medlemmer i 2023:

- Bjørn Eriksen, Østfold
- Sigmund Kristoffersen, Akershus
- Hans Olav Felix, Oslo (til mars 2023)
- Steinar Simonsen, Oslo (fra mars 2023)
- Jan Tyriberget, Hedmark
- Per Eivind Furseth, Oppland
- Oddbjørn Hoem, Buskerud
- Else Bjørg Thorbjørnsen, Vestfold (til mars 2023)
- Lasse Lilleødegård, Vestfold (fra mars 2023)
- Lise Wiik, Telemark
- Ingrid Wisløff Jæger, Agder
- Hjalmar Alfred Hassel, Agder
- Hallfrid Kristoffersen, Rogaland (til mars 2023)
- Herdis Gunn Rødne, Rogaland (fra mars 2023)
- Vigdis Ravnøy, Hordaland
- Nils Asbjørn Gjerland, Sogn og Fjordane (til mars 2023)
- Nils R. Sandal, Sogn og Fjordane (fra mars 2023)
- Anne Lise Hessen Følsvik, Møre og Romsdal
- Kjell Gylland, Trøndelag
- Anne Lise Tangen, Trøndelag
- Dagfinn Pettersen, Nordland
- Werner Kiil, Troms
- Per Hindenes, Finnmark (til mars 2023)
- Arnhild Hegge, Finnmark (fra mars 2023)

Fra Fagforbundet:

- Tom B. Johansen
- Annie Irene Vika
- Randi Munch Aanonsen
- Odd Arne Heggås
- Bjørn Holmli
- Bjørg Vatnedalen
- Svein M. Sivertsen
- Karin Målfrid Mathisen

Fra Industri Energi:

- Jan-Ole Ramstad, Industri Energi

Fra Postens Pensjonistforbund:

- Kjellaug Kristiansen Jota

Fra YTF:

- Karsten A. Larsen

Ansattes representant:

- Jørn Karlsen

Kontrollkomité:

Til og med 01.06.23:

- Wenche Hansgaard (leder), Ove Lysklett
- Ragnhild Mjøen Eilertsen

Fra og med 02.06.23:

- Oddrun Vabø, Åge Magnussen
- Inger Johanne Kvam

Pensjonistforbundets administrasjon

Administrasjonen besto ved utgangen av 2023 av 19 årsverk, mot 21 i 2022:

- Arne Halaas, generalsekretær
- Ragnhild Nestaas Dahl, avdelingsleder fag og politikk
- Bjørg-Karin B. Buttedahl, kommunikasjons-sjef/ avdelingsleder kommunikasjon og medlemsservice
- Anne-Kari Minsaas, avdelingsleder frivillighet og fylkessekretærer
- Jørn Karlsen, økonomisjef
- Trond Halvard Nedrebø, redaktør Pensjonisten
- Mette Henriksen, områdeleder medlemsservice
- Tone Stidahl, webredaktør
- Eyvind Frilseth, seniorrådgiver
- Sindre Farstad, seniorrådgiver pensjon
- Anne Hanshus, seniorrådgiver helse
- Dyre Røseth, seniorrådgiver bolig og helse
- Lars Nestaas, rådgiver pensjon

- Unn Johansen, prosjektleder digitale verktøy
- Nina Persson, kontorkoordinator
- Unni Olimb Norman, seniorrådgiver prosjekt og rekruttering
- Grethe Fladmark, seniorrådgiver
- Rolf Indseth, rådgiver
- Harald Olimb Norman, spesialrådgiver

I tillegg jobber tre pensjonister på timebasis og pensjonistvilkår tilknyttet medlemsservice:

- Hilde Bergan
- Marianne Kluge
- May Britt Hamre

SAKO

SAKO, samarbeidskomiteen for pensjonister, har som formål å styrke og utvikle samarbeidet mellom offentlige pensjonistorganisasjoner og andre landsdekkende pensjonistorganisasjoner. Pensjonistforbundet er sekretariat for SAKO. Viktige oppgaver er blant annet det årlige trygde-oppgjøret, krav til statsbudsjettet og høringssvar.

Medlemmer er: Pensjonistforbundet, Fagforbundet, Postens Pensjonistforbund, Statens Vegvesens pensjonistforbund, Politiets pensjonistforbund, Telepensjonistenes landsforbund, LO-stats kontaktforum og Jernbanepensjonistenes forbund. Industri Energi er invitert med.

Årets SAKO-konferanse ble avholdt 1. november kl. 11 – 16 i Oslo Kongressenter. I tråd med tradisjonene ble alle SAKO-organisasjoner invitert til å ha med fem deltakere. Pensjonistforbundets sentralstyre ble også invitert. Årets konferanse ble fulltegnet.

Temaene var:

- Statsbudsjettet 2024 – samt tilbakemeldinger fra høringer
- Statsbudsjettet 2025 og SAKO-organisasjonenes krav
- Pensjonistenes levekår
- Fripolisesaken og samordningsfella, ved seniorrådgiver Sindre Farstad
- Informasjon fra de ulike forbund. Alle forbund forberedte 5-10 minutts innledning
- Bo trygt hjemme-reformen
- Eldrerådsopplæringen, orientering v/seniorrådgiver Eyvind Frilseth
- SAKO-samarbeidet – veien videre
- Eventuelt

I tillegg har det vært møter i SAKO om revidert budsjett på våren 2023, trygdeoppgjøret i mai 2023, regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 og innspillmøter om statsbudsjett 2025.

Konsulenter

Pensjonistforbundet hadde følgende konsulenter i 2023:

- Wenche Malmedal, helse- og omsorgssaker, leder det sentrale helseutvalget (se egen omtale)
- Carsten O. Five, Økonomitelefonen (se egen omtale)
- Anne Grethe Skårdal, Økonomitelefonen
- Bjarne Jensen, samfunnsøkonomi og utredninger
- Torstein Øverland, fripoliser
- Geir Mosti, samarbeid med kollektive organisasjoner og verving
- Arnfinn Ihle, forelesere og kommunal økonomi
- Steinar Barstad, helse- og omsorgssaker
- Rune Ramsli, kurs og opplæring
- Kristin Mehre, velferdsteknologi
- Kjell Skarheim, Arendalsuka
- Steinar Ness, politisk arbeid
- Arvid Libak, politisk arbeid

Organisasjonsutvalget

Utgangspunkt for etablering av et nytt og utvidet organisasjonsutvalg var en undersøkelse som ble gjort i 2022, om utfordringer og arbeid på alle nivå i forbundet.

To viktige spørsmål ble stilt:

- Hvordan bygge en organisasjon som kan gi bedre samarbeid og skape mer engasjement?
- Hvordan kan Pensjonistforbundet møte og vedlikeholde en organisasjon, både sosialt og faglig?

Landsmøtet 2023 vedtok å etablere et nytt organisasjonsutvalg. Landsstyret oppnevnte Helga Hjetland (leder), Inger Marie Stokker, Trond Knudsen, Vigdis Ravnøy, Rune Ramsli og Geir Mosti til å drive arbeidet. Sekretær for utvalget er Grethe Fladmark fra administrasjonen.

Utvalget har tre ressursgrupper med representanter fra lokal- og fylkeslag og kollektivt tilmeldte forbund. Samarbeidsutvalgs-gruppen er godt i gang med å analysere utfordringer og oppstart. Vervegruppen og opplæringsgruppen er også i gang med arbeidet. Sentralstyret og landsstyret

får tilbakemelding om arbeidet på sine møter.

Utvalget ønsker å medvirke til økte medlemstall, mer og aktuell organisasjonsopplæring og etablering av samarbeidsutvalg i kommuner med flere lokalforeninger.

En organisasjon i utvikling er vesentlig for å kunne påvirke samfunnsutviklingen lokalt og sentralt. Aktivitet og oppfølging fra fylkesstyrene vil være helt nødvendig om vi skal kunne bli den maktfaktoren vi ønsker å være, samtidig som vi skal ta vare på det sosiale og kulturelle grunnlaget for forbundet vårt. Oppstarten av arbeidet i 2023, der også landsstyrets arbeidsform ble diskutert, gir grunnlag for optimisme.

Nordisk og europeisk samarbeid Norden

Pensjonistforbundet er med i den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK), som er en organisasjon for pensjonistorganisasjonene i Norden. Sekretariatsfunksjonen til NSK tas hånd om av Pensionärernas Riksorganisation (PRO) fra Sverige. NSK er et samarbeid mellom åtte pensjonistorganisasjoner:

- Faglige Seniorer, Danmark
- Landsfelag Pensjónista, Færøyene
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF, Finland
- Eläkeläiset ry – Pensionärerna rf, Finland
- Landssamband eldri borgara, LEB, Island
- Pensjonistforbundet, Norge
- SKPF pensionärerna, Sverige
- PRO Pensionärernas Riksorganisation, Sverige

NSKs medlemsorganisasjoner samarbeider for å forsvare den nordiske velferdsmodellen. NSK ledes av PROs leder Åsa Lindestam og arbeidet samordnes av Åsa Karlberg. NSK er også medlem AGE Platform Europe med 145 medlemsorganisasjoner. I AGE har NSK det engelske navnet The Nordic Older People's Organisation (NOPO).

Møter i den Nordiske Samarbeidskomiteen

NSKs årsmøte 3.-5. mai 2023

Den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK) hadde sitt årsmøte 3.-5. mai 2023 i Reykjavik. Fra Pensjonistforbundet deltok forbundsleder og generalsekretær. NSK behandlet årsmøtesaker som regnskap og revisjonsberetning,

Pensjonistforbundet var vertskap for Nordiske Samarbeidskomiteens (NSKs) høstmøte i Oslo i oktober.
(Foto: Trond Nedrebø)

virksomhetsberetning og årsplan. Vertene for årsmøtet var Landssamband eldri borgara, LEB – Island. Det ble også tid til å besøke et energianlegg/strømproduksjon fra varme kilder.

NSKs høstmøte 25.-27. oktober 2023

Pensjonistforbundet var vertskap for NSKs høstmøte som ble avholdt i Oslo. Her deltok bla. forbundsleder, 1. nestleder, generalsekretær, kommunikasjonssjef samt andre fra administrasjonen. Vi hadde følgende temaer på programmet:

1. Eldreråd

Hver av de nordiske organisasjonene innledet om hvordan eldrerådsfunksjonen fungerer i de nordiske landene.

2. Aldersvennlige byer

Pensjonistforbundets seniorrådgiver Anne Hanshus innledet om arbeidet for aldersvennlige byer i Norge. Det var stor interesse for f.eks. Oslo kommunes aldersvennlige transporttjenester; de rosa bussene. Videre orienterte Pensjonistforbundets seniorrådgiver Unni O. Norman om prosjektet gangvennlige lokalsamfunn. Det var også foredrag fra forsker Lars Lindberg, Nordiskt välfärdscenter.

3. Sykehusorganiseringen og konsekvensene for eldre

I Sverige er det forslag om å innføre en lignende styringsmodell for sykehusene som vi har i Norge, med regionale helseforetak som er ansvarlige for spesialisthelsetjenestene. Pensjonistforbundets konsulent, professor emeritus Bjarne Jensen, orienterte om bakgrunnen for helseforetaksreformen i Norge og hvilke konsekvenser den har fått, særlig for de eldre pasientene.

Europa

I Europa er det AGE Platform Europe som er den viktige eldreorganisasjonen. I AGE er det 145 medlemsorganisasjoner, fra EU og EFTA-land. Den Nordiske samarbeidskomiteen (engelsk: The Nordic Older People's Organisation) deltar i AGE gjennom én felles representant. Pensjonistforbundet har vært selvstendig medlem av AGE siden 2020. I 2023 har arbeidet i AGE fra vår side blitt prioritert gjennom arbeidet i såkalte Task Forces (arbeidsgrupper på særskilte områder) som vi deltar i. Vi har tidligere deltatt i en arbeidsgruppe om pensjonistenes økonomi.

I løpet av 2023 har vi vært representert i en Task Force: «Dignified and healthy ageing», hvor Wenche Malmedal har deltatt på vegne

av forbundet. Det har vært to digitale møter med ulike tema. Vi har også gitt innspill til flere policy-dokumenter. 12.-13. desember møttes arbeidsgruppen i Warsawa, Polen, med følgende agenda:

- National measures to implement the EU Care Strategy
- Mental health among older persons
- Innovations and reforms in long-term care

Det oppleves som nyttig at Pensjonistforbundet er aktivt med i AGE, med tanke på innflytelse på politikken og tilgang på informasjon om utviklingen og nye trender, men også nytten av å møte representanter fra andre organisasjoner rundt om i Europa.

Aktiviteter

Samarbeidsprosjekter med Fagforbundet
Fagforbundet hadde i 2023 satt av tre millioner kroner for felles tiltak og aktiviteter for våre fylkes- og lokalorganisasjoner.

I 2023 har fellesprosjektene vært:

- Ringeprojekt – pensjonister i Fagforbundet oppringt bl.a. med anbefaling å melde seg inn i Pensjonistforbundet
- Tannhelseprosjektet i samarbeid med Fagforbundet Ung
- Arendalsuka/valgkamptiltak
- Prosjektmidler våre fylkesforeninger kunne søke på
- Teknologiambassadørene
- Vold mot eldre, markering på den internasjonale dagen 15. juni
- Bekymringstelefonen og Økonomitelefonen
- Felles samling for Pensjonistforbundet og Fagforbundet på Storefjell
- Trafikksikkerhet for eldre gående
- Eldreomsorg og velferd: «Lyst på livet», ernæring på landsbasis og ernæringsprosjekt på Nøtterøy

«Lyst på livet» har blitt markedsført både på interne og eksterne helsekonferanser. Prosjektgruppen har hatt møter med Nasjonalt senter for aldring og helse og Skadeforebyggende Forum. Målet med prosjektet er at eldre skal bo trygt lengre hjemme og bidra til å styrke egen helse og livsglede.

Seniorer møtes i grupper på 8-20 personer på såkalte «livskafeer» i kommunens lokaler hver måned, og arbeider med å styrke egen helse og livsglede over minst et halvt år. Mange grupper varer lenger og noen møtes hyppigere. En eller to frivillige fungerer som sirkelleidere. Det er laget et veiledningshefte for sirkelleiderne og de får et dagskurs for å forstå rollen og føle seg trygge. Sammen inspirerer de hverandre til å dele og ta i bruk den kunnskapen de har for å ivareta livsområder som er viktige for aktiv aldring. Det må jobbes videre med å forankre «Lyst på livet» i flere kommuner.

Felles seminar mellom Fagforbundet og Pensjonistforbundet

Det ble arrangert et felles arbeidsseminar den 10.-12. oktober 2023 på Storefjell i Buskerud. Inviterte deltakere var våre fylkessekretærer, representanter fra fylkesledelsen i Pensjonistforbundet og representanter fra Fagforbundets pensjonistutvalg i fylkesorganisasjonene. I tillegg deltok ansatte fra de to forbundene. Formålet med seminaret var at man skulle bli bedre kjent med hverandre, samt diskutere saker det kan og bør samarbeides om i fylkene.

Fornyett avtale

Samarbeidsavtalen mellom Pensjonistforbundet og Fagforbundet om sentralt medlemskap i Pensjonistforbundet, gjeldende fra 1.1.24, ble forhandla fram på tampen av året. Den tidligere avtalen gikk ut 31.12.23. Denne avtalen er en forlengelse av at Fagforbundets pensjonist- og uføremedlemmer fra 1. januar 2000 ble innmeldt i Pensjonistforbundet, der den sentrale delen av kontingenten blir betalt av Fagforbundet. Avtalen understøtter betydningen av en sterk pensjonistorganisering. Det er viktig at store, tilmeldte organisasjoner motiverer sine medlemmer til aktiv deltakelse også i våre lokalforeninger. Det sterke og gode samarbeidet, både sentralt og i våre fylkes- og lokalforeninger fortsetter.

Samarbeid, deltakelse og medvirkning

Pensjonistforbundet deltar aktivt i flere allianser, råd og utvalg og bidrar med vår kompetanse på en rekke områder for å skape et aldersvennlig samfunn:

Besteforeldrenes Klimaaksjon

Besteforeldrenes Klimaaksjon (BKA) er en tverrpolitisk organisasjon som setter framtida for

barn og unge først. Pensjonistforbundet er en av samarbeidspartnerne til BKA.

Bolig og tilgjengelighet

På bolig- og tilgjengelighetsfeltet har Pensjonistforbundet samarbeid med mange aktører. Av de vi har mest kontakt med og noen ganger samarbeid om konferanser, rapporter, høringer m.m. er disse:

Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Huseierne, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Senteret for et Aldersvennlig Norge, Norges Handikapforbund. I tillegg møter vi Husbanken med jevne mellomrom.

Bostøttealliansen

Pensjonistforbundet er initiativtaker og medlem i Bostøttealliansen, som samler 20 organisasjoner.

Digitaliseringsdirektoratet (Digdir); Tilsynet for universell utforming

Pensjonistforbundet sitter i dialogmøter i Digdir sammen med "Senter for aldersvennlig Norge" og "Seniornett Norge".

Frivillighet Norge

Pensjonistforbundet er medlem av Frivillighet Norge, sammen med over 350 andre medlemsorganisasjoner

Gangvennlige lokalsamfunn:

Pensjonistforbundet samarbeider med Statens vegvesens pensjonistforbund og Politiets Pensjonistforbund om Gangvennlige lokalsamfunn.

IKT seniorer Agder

Pensjonistforbundet er representert i prosjektet IKT Seniorer Agder.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Pensjonistforbundet deltar i "Samarbeidsforum for digital inkludering" i regi av KDD sammen med flere andre aktører.

Likestillingsråd

Pensjonistforbundet er representert i Barne- ungdoms- og familiedirektoratets likestillingsråd.

Mentorsamarbeid

Pensjonistforbundet samarbeider med Vestfold fylkeskommune i prosjektet "Mentorgruppen - seniorer for lærlinger".

Nettverk for universell utforming i kollektivtransport

Pensjonistforbundet sitter i Nettverk for universell utforming i kollektivtransport, ledet og koordinert av Bufdir.

NRKs brukerråd

Pensjonistforbundet sitter i NRKs brukerråd sammen med LUPE (Landsforeningen for Utviklingshemmede og pårørende), LSHDB (Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde), Blindeforbundet, Hørselshemmedes Landsforbund, NDF (Norges Døveforbund), FFM (Foreningen For Muskelsyke) og Dysleksi Norge.

Pårørendealliansen

Pensjonistforbundet er landets største pårørende-organisasjon og er medlem (alliansepartner) i Pårørendealliansen.

Rådet for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet sitter i Rådet for et aldersvennlig Norge sammen med Frivillighet Norge, KS, NHO, Husbanken, IKT Norge og Nova-OsloMet

Råd og utvalg på helseområdet

- Kontaktforum for brukerne av helse- og omsorgstjenester (Helse- og omsorgsdepartementet)
- «Leve hele livet» - nasjonal referansegruppe i Helsedirektoratet
- Skadeforebyggende forum (Skafor)
- Brukerutvalg i Helse Sør-Øst, Helse Nord, Helse Vest, Helse Midt
- Brukerpanel Pasientreiser
- Referansegruppe Helsedirektoratet
- Referansegruppe for kommunal helseplattform

Senteret for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet har inngått samarbeidsavtale med senteret og er strategisk partner.

SAFO

Pensjonistforbundet fremmer felles krav i trygdeoppjøret med Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO).

Pensjonistforbundet

Velkommen til
TRYGG SOM MYK
TRAFIKANT I TRAFIKKEN

Vi jobber for at pensjonister skal bevege seg mer.

Det skal være trygt å gå og sykle, slik at enda flere får lyst til å gjøre det. Derfor inviterer vi til kurs, der du som er pensjonist kan bli mer bevisst på hva du kan gjøre for å ferdes trygt i trafikken.

Vi håper du kommer!

Invitasjon til kurs om sikkerhet i trafikken for eldre gående og syklende.

Det er en paraplyorganisasjon for Norges Handikapforbund (NHF), Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) og Foreningen Norges Døvblinde (FNDB).

Senteret for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet er strategisk partner med senteret. I fellesskap skal vi bidra til mer levende og aldersvennlige lokalsamfunn, til beste for samfunnet og den enkelte.

Seniornett

Pensjonistforbundet har samarbeidet med Seniornett om å etablere 50 datastuer for digital opplæring av eldre rundt om i landet. Målet ble nådd med 56 datastuer ved utgangen av 2023.

Sterk og stødig

Pensjonistforbundet sitter i referansegruppen for Sterk og stødig i regi av Nasjonalt senter for aldring og helse.

TryggEST

Pensjonistforbundet deltar i referansegruppen til prosjektet TryggEst, som er en del av Bufdirs arbeid mot vold mot sårbare grupper. Pensjonistforbundet representerer eldres interesser i arbeidet.

Trafikksikkerhet

Pensjonistforbundet samarbeider med Statens vegvesens pensjonistforbund om trafikksikkerhet

for eldre gående og syklende.

Pensjonistforbundet er medlem av Trygg Trafikk og er opptatt av å ivareta eldres sikkerhet, både som myke og harde trafikanter

Bekymringstelefonen

Bekymringstelefonen er en tjeneste som har vært i virksomhet siden 1. mars 2009. Retningslinjene for Bekymringstelefonen er å gi veiledning og råd til pensjonister og deres pårørende som har behov for noen å snakke med. Tilbudet gjelder også andre som er bekymret for enkeltpensjonisters eller grupper av pensjonisters helse og velferd.

Fagforbundet ga 400 000 kroner i støtte til drift av Bekymringstelefonen i 2023. Pensjonistforbundet har i tillegg brukt cirka 67 000 kroner av egne midler for å dekke de resterende kostnadene. Tidligere fikk telefontjenesten økonomisk støtte fra Helse- og omsorgsdepartementet. Bekymringstelefonen var i store deler av året betjent i tidsrommet kl. 09:00-17:00 alle hverdager. Telefonen blir betjent av håndplukkede medlemmer i Pensjonistforbundet, mens det administrative ansvaret er ivaretatt av Pensjonistforbundet sentralt. De som betjener

Trenger du noen å snakke med?

Har du bekymringer? Noe du går og tenker på? Problemer du har lyst til å drøfte med andre? Kanskje du trenger noen som vil lytte til deg?

Ring Bekymringstelefonen – 94 85 60 04
 Åpen alle hverdager klokken 09.00-15.00

Bekymringstelefonen driftes av Pensjonistforbundet. På telefonlinjen treffer du noen du kan snakke med, og som først og fremst kan lytte til dine bekymringer og spørsmål. Det er gratis å ringe, og telefonen er ikke bare for eldre, men også deres venner og familie. De som betjener telefonen er profesjonelle fagpersoner, som har full taushetsplikt.

 Pensjonistforbundet

Annonse for bekymringstelefonen.

telefonen har opparbeidet seg god kunnskap og erfaring, noe som gjør at de er godt egnet til dette viktige arbeidet. Våre operatører er underlagt taushetsplikt, og vi overholder denne også internt.

I 2023 mottok telefonen ca. 450 henvendelser i åpningstiden. Vi registrerer også at mange ringer når telefonen er stengt. Temaene som blir tatt opp er svært forskjellige, men ensomhet og behov for noen å snakke med er en gjenganger. Tjenesten markedsføres blant annet i medlemsbladet Pensjonisten og på våre nettsider.

Økonomitelefonen

Økonomitelefonen er Pensjonistforbundets rådgivningstjeneste til medlemmer som har spørsmål om egen økonomi. Det har vært merkbart i år at noen pensjonister sliter mer økonomisk nå enn tidligere. I 2023 kom det totalt 208 telefoner, fra 117 kvinner og 91 menn. Noen ringer flere ganger, slik at vi kan følge opp en prosess.

Å ringe Økonomitelefonen er gratis, og vi garanterer full anonymitet for innringer. Innringerne virker svært fornøyde både med tilbudet og med svarene de får. Pensjonistforbundet har engasjert tre uavhengige rådgivere til å betjene telefonen, fra kl. 10 til kl. 14 alle hverdager, med unntak av juli måned.

Rådgiverne skal ikke drive salg av finansprodukter, men kun forsøke å hjelpe dem som ringer inn til å få ryddet opp i sin privatøkonomi, fortelle om hvilke rettigheter vedkommende har og hvor de eventuelt kan søke ytterligere hjelp. Innringer må selv ta ansvar for om rådene følges. Hverken Pensjonistforbundet eller rådgiverne kan være økonomisk eller på annen måte ansvarlig for rådene som gis. Det gjøres innringer oppmerksom på.

De tre som betjener Økonomitelefonen på engasjementsbais er: Carsten O. Five, konsulent for Pensjonistforbundet og tidligere stifter og ansvarlig redaktør for bladet Dine Penger. Rune Pedersen, økonom med erfaring innen alle områder av privatøkonomiske emner. Anne Grethe Skårdal er utpekt av Pensjonistforbundet, med lang erfaring innen offentlig sektor og fagforeningsarbeid. I tillegg benyttes advokat Just Finne i juridiske spørsmål.

Her er noen hovedgrupper av temaer som er tatt opp av innringerne: Pensjon, arv, alvorlige økonomiske problemer, lån på bolig, skatt, betaling på sykehjem, investering, aksjer og bostøtte.

Stiftelsen Dam

Pensjonistforbundet var fortsatt søkerorganisasjon hos stiftelsen Dam i 2023. I de foregående årene rettet arbeidet seg hovedsakelig mot lokalforeninger og deres søknader til det såkalte Aktivitetsprogrammet, som var en del av tiltakspakken Stortinget bevilget for sårbare eldre som hadde fått redusert sine tjenester grunnet koronapandemien. Programmet ble avsluttet i 2022, og i 2023 kunne man søke om støtte fra Dams helse- og forskningsprogram.

Seks prosjekter som var relevante for eldre fikk støtte gjennom Pensjonistforbundet som søkerorganisasjon:

- **Skogn Pensjonistlag, Trøndelag fikk 60 000 kroner** for gjennomføring av «Sterk og stødig» og Datastuer. Pengene ble brukt til grunnleggende kurs i dataopplæring i samarbeid med Seniornett Innherred og treningsprogrammet "Sterk og Stødig" gjennomført i samarbeid med Frisklivssentralen Levanger
- **Psykolog Per-Ola Rike fikk 380 000 kroner** til vurdering av trafikkrelevant kognitiv funksjon hos eldre. Prosjektet søker å fremskaffe klinisk relevant kunnskap om hvilke metoder som egner seg best i en førerkortvurdering etter et hjerneslag.
- **Foreningen Livatte fikk 120 000 kroner** for å skape liv og røre ved omsorgssentre i kommunene Kristiansund og Ålesund. Bevegelsesgrupper på sykehjem og omsorgssentre som skal skape gylne øyeblikk, bevegelsesgleder, gode sangstunder, liv og latter sammen med beboere.
- **Fysioflix fikk 400 000 kroner** for å lære opp ansatte og frivillige som jobber på dagsentra for eldre til å bli "Sertifisert Mosjonsmisjonær". Alle får tilgang til et digitalt treningsverktøy som er utviklet av fysioterapeut og tilpasset mennesker med nedsatt funksjon.

- **Pensjonistforbundet Buskerud fikk 295 000 kroner** til «Aktiv Senior» - allidrett for 60+. «Aktiv Senior» er et samarbeid mellom Drammen kommune, Drammen Idrettsråd, lokale idrettsklubber og pensjonistforeninger, sammen med Pensjonistforbundet Buskerud. Aktiviteten skal gjennomføres i regi av idrettslag i eget nærmiljø i samarbeid med lokale krefter, og skal bestå av fysisk trening for eldre tilrettelagt etter gruppens aktivitetskompetanse. Målgruppen vil være fra 60 år og eldre og selve aktiviteten vil tilbys en gang i uka.
- **Digitalt aktivitetssenter, i samarbeid med likestillingssenteret KUN, fikk 700 000 kroner.** Det er ikke alle som har et aktivitetssenter der man bor, mens andre kan ha barrierer for å oppsøke et aktivitetssenter. Vi ville undersøke om et digitalt treffpunkt kan være et supplement til et fysisk aktivitetssenter. Tretti pensjonister fra to kommuner testet ut konseptet over ett år. De to første møtene var fysiske, der vi undersøkte hvem som hadde behov for å låne et nettbrett, ga opplæring på Teams og fikk ideer til tema. De digitale møtene ble holdt i en time annenhver uke, og vi opplevde at deltakerne gledet seg til å treffe hverandre. Det første kvarteret i møtet var forbeholdt løst prat om det som hadde skjedd siden sist. Tema på møtene var fotokurs med mobil, framtidsfullmakt, en god bok, bærekraft, gaming – med mer.

Det er ingen begrensninger for innhold på slike møter, og det er en rimelig måte å engasjere mange på. Noen må imidlertid holde i ansvaret, kalle inn til møter etc. Prosjektet har utarbeidet en brukermanual, som er tilgjengelig for alle.

Datastuer for eldre over hele landet

Seniornett og Pensjonistforbundet har fra tidligere år inngått et samarbeid for å etablere 50 datastuer for digital opplæring av eldre rundt om i landet. Dette arbeidet startet under koronapandemien i 2020, da Helsedirektoratet ga seks millioner kroner til formålet. I løpet av 2023 er målet om minst 50 etablerte datastuer nådd.

Hensikten har vært at eldre selv skal engasjeres som veiledere for andre eldre. Målet er å øke den digitale kompetansen blant landets seniorer, slik at de kan ta i bruk alle muligheter som finnes, blant annet for å kommunisere med venner

og familie. På den måten kan vi også bidra til å motvirke ensomhet og utenforskap. Datastuene har blitt etablert i tilknytning til allerede eksisterende møteplasser for eldre, som senior- eller aktivitetssentre o.l.

Foredragsvirksomhet

Pensjonistforbundet fortsetter å tilby varierte foredrag til lokalforeningene, gjennom en fyldig oversikt på hjemmesiden. Vi ser at bruken av foredragsholdere øker, men det er fortsatt behov for å spre informasjon om dette flotte tilbudet, slik at stadig flere lokalforeninger vil bestille foredragsholdere til sine møter. Dette er et viktig ledd i forbundets arbeid med å skape aktivitet som gjør at vi både verver nye, og ikke minst, beholder eksisterende medlemmer.

Organisasjonskurs

Opplæringsgruppa har i 2023 bestått av Jens Høibø (ansvarlig fram til mai), Rune Ramsli (ansvarlig), Anne Grethe Skårdal, Torstein Holm, Helge Meyer, Harald O. Norman og Grethe Fladmark (de to siste fra administrasjonen).

For å ha kursholdere tilgjengelige i større deler av landet, ble kursgruppa i august 2023 utvidet med Eva Nilsen, Egil Haaland, Arnfinn Hongseth, Terje Dahl og Per Christian Holm. Gruppa har utviklet og gjennomført følgende kurs, for medlemmer og tillitsvalgte i fylkes- og lokalforeninger: styrekurs, kassererkurs, valgkomitékurs og vervekurs. Kursene blir fortløpende oppdatert og justert i forhold til evalueringer, erfaringer og aktuell situasjon, men det er i det alt vesentlige de samme kursene som har blitt gjennomført i hele landet. Kursene er i hovedsak markedsført gjennom Pensjonistforbundets hjemmeside og gjennom direkte kontakt med lokalforeningene og fylkessekretærene.

Responsen har i 2023 vært noe varierende. Det har kommet en del bestillinger, men ikke på langt nær så mange som forventet. Noen lokalforeninger svarer ikke på henvendelser, andre oppgir manglende kapasitet som årsak til at organisasjonskurs ikke blir prioritert. Det har vært svært liten etterspørsel etter vervekurs. Det er derfor besluttet å fase ut dette kurset, og i stedet legge inn en sekvens om verving i styrekurset.

Pensjonistforbundet fikk penger til prosjektet «Vi synger sammen – helse i hver strofe.». Her er det medlemmer av Kabelvåg pensjonistforening som synger av full hals. (Foto: Espen Nordahl, Våganavisa)

Det har i løpet av året blitt laget et introduksjonsprogram for tillitsvalgte, som beskriver Pensjonistforbundets organisasjon på alle nivå. Programmet var i utgangspunktet tiltenkt nye tillitsvalgte, men inneholder mye informasjon som også vil være nyttig for mer erfarne tillitsvalgte. Kursgruppa har fått i oppdrag å gjennomføre introduksjonsprogrammet.

Etter landsmøtet ble det nedsatt et organisasjonsutvalg, med en ressursgruppe for opplæring, som består av fem personer. Formålet er at denne gruppa skal sjekke ut behovet for både andre organisasjonskurs og kurs med mer faglig innhold, som blant annet skal kunne gjøre styremedlemmer og andre bedre i stand til å jobbe med eldrepolitiske saker og tiltak i egen kommune.

Gjennomførte kurs i 2023, med til sammen ca. 500 deltakere:

Kurstype	Antall
Styrekurs	12
Utvidet styrekurs for tillitsvalgte i lokalforeningen Agder	4
Kassererkurs	12
Valgkomitekurs	7
Vervekurs	1
Eldreråds kurs	1
Tilpasset styrekurs inkludert dataopplæring	1
Datakurs for tillitsvalgte	1

Vi synger sammen

Under Helsedirektoratets tilskuddsordning «Mobilisering mot ensomhet», fikk vi juni 2022 bevilget midler til prosjektet «Vi synger sammen – helse i hver strofe». Målet var å starte sanggrupper over hele landet. Prosjektet skulle opprinnelig vare ut 2022, men siden prosjektet kom sent i gang, fikk vi overført gjenværende midler til videreføring i 2023.

Prosjektet var et lavterskeltilbud som var gratis og åpent for alle pensjonister, der hensikten var å motivere til aktivitet blant eldre og skape et sosialt rom for å motvirke ensomhet. Spesielt ønsket vi å nå de som ikke var så aktive på andre sosiale arenaer.

De seks lokalforeningene som startet sanggrupper i 2022, videreførte aktiviteten også i 2023. Dermed var det sang og hyggelig samvær i Vigra pensjonistlag (Møre og Romsdal), Hønefoss pensjonistforening (Buskerud), Balestrand pensjonistlag (Vestland), Sande pensjonistforening (Vestfold) og Kabelvåg & Omegn Pensjonistforening (Nordland). I tillegg ønsket tre nye foreninger å starte opp med sanggrupper dette året, og det ble arrangert sangtreff av Alta pensjonistforening (Finnmark), Tverlandet pensjonistforening (Nordland) og Drammen pensjonistforening (Buskerud).

I 2023 deltok totalt 2 126 personer fordelt på 104 sangtreff. Det vil si et snitt på vel 20 deltakere pr. sangtreff. En spørreundersøkelse viser at deltakerne har trivdes og opplevd tilhørighet i gruppen. Det ser ut til at de fleste sanggruppene fortsetter i 2024.

Nettbutikken

I det viktige arbeidet med å spre kunnskap, skape aktivitet og verve nye medlemmer, har våre fylkes- og lokalforeninger tilgang til et utvalg profil- og informasjonsprodukter i vår nettbutikk. Dette året fortsatte vi med oppgradering av nettbutikken og fornying av utvalget av profilprodukter.

Det er stort sett jevn etterspørsel i nettbutikken, men månedene med størst aktivitet var januar, september, oktober og november. Vervebrosjyrene har vært det mest etterspurte produktet blant lokalforeningene.

Kommunikasjon

PensjonistforbundetAnnonse

Norge i dag:

Eldres menneskerettigheter brytes daglig

Hver dag opplever eldre i Norge at deres menneskerettigheter brytes. Dette må myndighetene sette en stopper for!

1. oktober er FN's internasjonale eldredag. Årets tema er brudd på eldres menneskerettigheter. De uverdige forholdene i eldreomsorgen er godt dokumentert. Både på institusjoner og i egne hjem utsettes de sykeste og svakeste blant oss for unodig lidelse. Vold og overgrep, bruk av tvang og frihetsberøvelse, mangel på sykehjemsplasser, underernæring og uheldig legemiddelbruk er alle eksempler på dette.

Likevel setter ikke myndighetene inn de nødvendige tiltakene.

Pensjonistforbundet tar kampen! Vi står opp mot politikere, myndigheter og byråkrati, og snakker med styrken til 255.000 medlemmer når vi krever:

- nok sykehjemsplasser til å ta imot alle som trenger det
- økt bemanning og flere heltidsansatte i pleie og omsorg
- forebygging og rapportering av uverdige forhold, vold og overgrep må prioriteres

Vi trenger **deg** med på laget for å kjempe videre for menneskerettigheter og en verdig alderdom. Velkommen som medlem i landets største interesseorganisasjon for eldre og uføre!

Bli med i kampen for en trygg og verdig alderdom. Bli medlem.

Meld deg inn i pensjonistenes egen interesseorganisasjon!

Pensjonistforbundet er en partipolitisk uavhengig organisasjon med 255 000 medlemmer over hele landet. Vi kjemper for rettighetene til alle pensjonister.

Slik kan du melde deg inn:

- Send SMS med kodeordet **pensjonist** til 2262
- Scan QR-koden til høyre og fyll ut skjema
- Send en epost til medlem@pensjonistforbundet.no
- Gå inn på www.pensjonistforbundet.no/bli-medlem

Kun kr. 470,- for 1 års medlemskap.

I forbindelse med FN's internasjonale eldredag 1. oktober gikk vi ut med denne annonsen i landets største aviser.

Nyhetsbrev

Vi sender ut et digitalt nyhetsbrev ca. to ganger i måneden til alle medlemmer vi har epostadresse til. Vi har aktivt samlet inn epostadresser og ved utgangen av året kunne vi sende nyhetsbrevet til mer enn 54 000 mottakere, over 12 000 flere enn i 2022.

Nyhetsbrevet er en viktig kanal for å dele saker fra nettsidene våre, slik at medlemmer og tillitsvalgte blir klar over hvilke saker vi har satt på agendaen og hva Pensjonistforbundet mener. Vi bruker også nyhetsbrevet til å informere om gode medlemsfordeler og spesialtilbud.

Stadig flere åpner nyhetsbrevet, rekorden dette året var 84,3 %. I dette brevet kunne man blant annet lese om årets trygdeoppgjør, sjekke pensjonskalkulatoren og se et webinar der tallene ble forklart.

Nettsider

Helse- og omsorgstjenestene er avgjørende for eldre kvinners helse. Derfor er eldreomsorg kvinnekamp!

- Andelen eldre kvinner øker i årene fremover
- Kvinner lever lenger enn menn – helseplager som følger av høy alder rammer dermed også flest kvinner
- Mange eldre kvinner bor alene, særlig de aller eldste
- De fleste som bor på sykehjem er kvinner – og de fleste ansatte er kvinner
- Det forskes mindre både på eldre og på kvinner – eldre kvinner blir derfor dobbeltdiskriminert

6x

så mange enslige kvinner over 90 år som menn

Pensjonistforbundet er opptatt av eldre kvinners helse!

Dette vil vi:

- Styrke helse- og omsorgstjenestene – flere hender og mer penger
- Mer forskning på eldre kvinners helse
- Mammografi og livmorhals-screening uten aldersgrense
- Forebygge vold og overgrep mot eldre kvinner
- Tiltak mot ensomhet og underernæring
- De laveste pensjonene må løftes
- Bedre vilkår for pårørende

Er du enig med oss? Bli med i fellesskapet
– vi jobber for kvinners rettigheter hele året, ikke bare 8. mars.

Pensjonistforbundet er en partipolitisk uavhengig organisasjon med 255.000 medlemmer over hele landet. Vi kjemper for rettighetene til alle pensjonister.

Slik kan du melde deg inn:

- Send SMS med kodeordet **pensjonist** til 2262
- Scan QR-koden til høyre og fyll ut skjema
- Send en epost til medlem@pensjonistforbundet.no
- Gå inn på www.pensjonistforbundet.no/bli-medlem
- Ring oss på tlf. 22 34 87 70.

En slående annonse i landets største aviser på den internasjonale kvinnedagen 8. mars.

Pensjonistforbundet.no hadde i 2023 1,7 millioner sidevisninger og 272.000 besøkende. De mest besøkte sidene var «Medlemsfordeler», «Pensjonskalkulator» og «Så mye øker pensjonen din i år!» Ca. 60 prosent av de besøkende benyttet mobil, ca. 30 prosent PC, og ca. 10 prosent benyttet nettbrett.

Webredaktør Anders Rasch sluttet i Pensjonistforbundet mai 2023, mens ny webredaktør Tone Stidahl begynte i oktober. I mellomtiden kjøpte vi konsulenthjelp fra Bas Kommunikasjon for å få hjelp til publisering og annet nødvendig arbeid.

Siste kvartal 2023 ble brukt til analyse, opprydding og arbeid med å få rettet en del tekniske problemer. Flere endringsprosjekter ble også forberedt, og det ble vedtatt å jobbe med disse i 2024; fjerning av lokallagssider, forsideprosjekt, og forprosjekt for å vurdere en ny portal for eldre.

Bakgrunnen for vedtaket om å fjerne lokalsidene

nyhetsartikler og arrangementer, er at sidene har vært lite brukt, både av lokalforeningene og besøkende. Samtidig innebærer det kostnader å drifte sidene. Mange av sidene har vært tomme for innhold, bortsett fra kontaktinformasjon til styret. Dette har gitt besøkende et feilaktig inntrykk av manglende aktivitet. 650 lokalforeninger hadde pr. nov. 2023 ikke publisert noen nyhetsartikler. De nyhetsartiklene som var publisert, ble i tillegg kun lest av gjennomsnittlig 5 prosent av medlemmene i foreningene. De fleste lokalforeningene informerer nå medlemmer på andre måter enn via nettsiden. Det kan være Facebook, SMS, oppslagstavler eller annonser.

Mange ansatte i Pensjonistforbundet bidrar med å lage og oppdatere faglig innhold på nettsiden. I 2024 kommer vi til å definere konkrete mål og måltall, som viser hvordan nettsiden kan bidra til forbundets overordnede mål. Brukerinnsikt, statistikk og analyse vil også brukes for å definere forbedringspunkter.

Pensjonistforbundet i media

Pensjonistforbundet ble omtalt i 1596 medieoppslag i løpet av 2023. Det er en liten nedgang fra 2022, men flere omtaler enn i 2021. Pensjonistforbundet fikk mest omtale 1. kvartal, og synligheten var også høyest da. Vi fikk mest omtale i februar, noe som primært skyldes våre krav om minst 7 prosent vekst i trygdeoppgjøret.

Lokale medier står for hele 81 prosent av medieomtalen, med papirutgaven til Hamar Arbeiderblad på topp. Naturlig nok er det forbundsleder Jan Davidsen som oftest blir sitert i media.

Annonser, Facebook og verving

Pensjonistforbundet videreførte annonseavtalen med Schibsted i 2023, med flotte dobbeltsider i Aftenposten, VG, Fædrelandsvennen, Bergens Tidende, Stavanger Aftenblad og Adresseavisen gjennom hele året. I tillegg kjøpte vi noen helsider i Dagbladet.

Tema for årets annonser var:

- Januar: «TAKK, Kari (90), Sverre (96), Lilly (90) – og alle dere andre»; En reaksjon på NRK Brennpunkts serie «Omsorg bak lukkede dører», som viste uverdighet, lovbrudd og overgrep i eldreomsorgen.
- 8. mars: «Eldreomsorg er kvinnekamp»; Helse- og omsorgstjenestene er avgjørende for eldre kvinners helse. Derfor er eldreomsorg kvinnekamp!
- Mai: «Etter iherdig kamp kan vi endelig feire en delseier!»; Om årets trygdeoppgjør, som ga 8,54 prosent pensjonsøkning, takket være anstendighetsløftet vi bidro til i 2020.
- August: «Vi takker for alle gode valglofter – la de bli til et eldreloft!»; I forkant av årets kommune- og fylkestingsvalg.
- Eldredagen 1. oktober: «Eldres menneskerettigheter brytes daglig.»
- Desember: «Gi deg selv en julegave som varer – bli medlem i Pensjonistforbundet!»

Annonsene har blitt fulgt opp med Facebook-annonser, med mål om å verve nye medlemmer. I alt har 602 medlemmer blitt rekruttert via annonser på Facebook, nær 200 flere enn året før. Tallet er

Pensjonistforbundet

La store løfter bli til et ELDRELØFT!

Trygghet, verdighet, omsorg og et mest mulig aktivt og selvstendig liv er viktig for oss alle – også når vi blir gamle. Vi takker for alle gode valglofter – la de bli til et eldreloft!

Bruk stemmeretten din for et samfunn det skal være godt å være gammel i. Så skal vi sørge for å følge opp politikerne, slik at store løfter blir til et stort løft for landets eldre!

Pensjonistforbundet er landets største interesseorganisasjon for alle som lever av pensjon. Vi står opp mot politikere, myndigheter og byråkrati på vegne av deg, og vi snakker med styrken til 255 000 medlemmer når vi kjemper for en bedre eldrepolitikk i Norge.

Noen av våre kampsaker er:

- Økt kvalitet, verdighet og flere hender i eldreomsorgen
- Nok sykehjemsplasser til å ta imot de som trenger det
- Aldersvennlige lokalsamfunn
- Medbestemmelse og deltakelse

Med deg som medlem styrker vi vår gjennomslagskraft, så vi kan fortsette å kjempe for pensjonist-ers rettigheter – også etter valget!

Bli med i kampen for en trygg og verdig alderdom. Bli medlem

Meld deg inn i pensjonistenes egen interesseorganisasjon!

Pensjonistforbundet er en partipolitisk uavhengig organisasjon med 255 000 medlemmer over hele landet. Vi kjemper for rettighetene til alle pensjonister.

Slik kan du melde deg inn:

- Send SMS med kodeordet **pensjonist** til 2262
- Scan QR-koden til høyre og fyll ut skjema
- Send en epost til medlem@pensjonistforbundet.no
- Gå inn på www.pensjonistforbundet.no/bli-medlem
- Ring oss på tlf. 22 34 87 70

Etter kommunevalget denne høsten var dette vår oppfordring til politikerne, i en annonse i landets største aviser.

"Din alderdom - ditt ansvar?", var overskriften på en av debattene våre på Arendalsuka. Her er debattleder Ole Torp sammen med leder for Pårørendealliansen Anita Vatland og Pensjonistforbundets leder Jan Davidsen. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

sannsynligvis høyere, men det er vanskelig å få helt eksakte tall på dette. Vi gjennomførte egne annonsekampanjer på Facebook i forbindelse med landsmøtet og munnhelsedagen.

Vi avsluttet året med å gjenta vår populære julekalender på Facebook for tredje år på rad. Den nådde ut til nesten 23 000 personer, med høy deltagelse hver dag; til og med julaften. Ti vinnere ble trukket ut daglig og fikk et Flax-lodd i posten. Hovedgevinsten, et 7-dagers cruise i Middelhavet for inntil to personer, gitt av Dag Aasbø Travel, ble trukket blant alle deltakerne, og gikk til en fornøyd kvinne på Vinstra, som ble medlem denne høsten.

Antall følgere på Facebook har økt til 32 000 og vi nådde nær 400 000 personer med våre innlegg dette året. På Instagram var rekkevidden gjennom året nær 40 000 personer. Vi har høy aktivitet på Facebook og bruker betalt annonsering for å verve. Dette året har vi i tillegg til politiske aktiviteter også markedsført gode medlemsfordeler for å få trekke til oss nye medlemmer. Det har vist seg å fungere bra, og

er noe som blir videreført som en fast aktivitet gjennom året.

Webinarer

Å informere og spre kunnskap digitalt, har blitt et viktig supplement til fysiske møter. Ordet webinar har blitt like vanlig som seminar. I år har vi laget webinar om trygdeoppgjøret, vold og overgrep mot eldre, skatteutvalgets forslag, kommuneøkonomi, fripoliseproblemene og kvinnehelse. Alle våre webinarer finnes i opptak både på hjemmesiden og Vimeo, og kan dermed sees når det måtte passe.

Arendalsuka

Vi deltok på Arendalsuka med to vellykkede og godt besøkte arrangementer, som ble sendt direkte (streamet) både på hjemmesiden vår og Facebook, for å gi så mange som mulig muligheten til å delta.

- Tirsdag 15.8 satte vi følgende tema på

Pensjonistforbundets to debatter under Arendalsuka samlet mange tilhørere i Samfunnsteltet.
Første rekke f.v. Helga Hjetland, Berly Lund Grønning og Anne Kari Minsaas. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

dagsorden i Samfunnsteltet: «Din alderdom, ditt ansvar?»

Det blir stadig flere eldre, derfor vil behovet for helse- og omsorgstjenester øke. Eldreomsorgen er allerede i krise. Helsepersonellkommisjonen hevder at det må bli færre ansatte per pasient. Er det virkelig ikke behov for mer penger og flere hender? Kan utfordringene kun løses gjennom bedre organisering, strengere prioritering og å jobbe smartere? Hva innebærer det «å ta ansvar for egen alderdom»?

Deltakere: forbundsleder Jan Davidsen, Pensjonistforbundet, Anita Vatland, leder Pårørendealliansen, statssekretær Ellen Rønning-Arnesen (Ap), Helse- og omsorgsdepartementet, stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe (Høyre), Mette Nord, leder Fagforbundet, Kai Øivind Brenden, nestleder Sykepleierforbundet, forsker Erling Holmøy, Statistisk sentralbyrå, debattleder Ole Torp.

- Onsdag 16.8 inviterte vi til debatt i

Samfunnsteltet i samarbeid med Huseierne; «Bo trygt hjemme, men hvor skal vi bo?»

Mange eldre bor i boliger som er vanskelig å tilpasse til en god alderdom, og få av oss planlegger godt og i god tid. Nå kommer Bo trygt hjemme-reformen, men er tiltakene gode nok for å møte det boligbehovet som eldre vil ha dersom de skal kunne bo trygt hjemme hele livet?

Deltakere: Forbundsleder Jan Davidsen, Pensjonistforbundet, Morten Andreas Meyer, generalsekretær Huseierne, statssekretær Ellen Rønning-Arnesen (Ap), Helse- og omsorgsdepartementet, Terje Søviknes, nestleder Frp, ordfører Petter Sortland, Høyanger kommuner, debattleder Ole Torp.

I tillegg til våre egne debatter, deltok tillitsvalgte og ansatte i Pensjonistforbundet i en rekke debatter og samtaler, på invitasjon fra andre organisasjoner og forbund. Pensjonistforbundet Agder sørget som alltid for å bemanne standen hele uken og bød på vafler og informasjon.

Medlemsbladet Pensjonisten

Vi inviterte til debatt: F.v. statssekretær Ellen Rønning-Arnese (Ap), leder for Fagforbundet, Mette Nord, stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe (Høyre) og nestleder i Sykepleierforbundet Kai Øivind Brenden. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Pensjonisten er fortsatt i særklasse landets største eldremagasin, og holder posisjonen som en av landets største publikasjoner i Fagpressen, målt i opplagstall. Pensjonisten har nå et godt kjent opplag på 220 906, en fremgang på 10 324 fra 2022.

2023 var et meget heftig og krevende år. Det var streik i papirproduksjonen i Europa og prisene skjøt til værs, og det var til tider utfordrende å få fatt i den papirkvaliteten som Pensjonisten bruker. Økte kostnader på strøm, råstoff og transport, bidro sammen med økte renter og valutasvingninger med svekket norsk krone, til å presse utgiftene oppover. Dette kom på toppen av svikt i annonsemarkedet, på grunn av den generelle økonomiske situasjonen i landet og etterdønningene av koronapandemien.

Magasinet kom også i 2023 ut med ni utgaver, og kunne i tillegg kjøpes i løssalg. Målet med løssalg er å vise fram Pensjonisten i bladhyllene på utsalgssteder over hele landet, som et element i en langsiktig strategi for å synliggjøre både magasinet og Pensjonistforbundet. Det er over år bygget opp en effektiv og solid produksjonslinje for medlemsmagasinet, hvor de enkelte aktørene samspiller godt seg imellom, og bidrar til trygghet og stabilitet i utgivelsene. Avtalene med de ulike leverandørene følges aktivt opp. Pensjonisten er og skal være et framoverlent

magasin som skal glede, inspirere og vekke til debatt og engasjement, gjennom å bringe aktuelt politisk stoff, interessante reportasjer og inspirerende organisasjonssaker ut til medlemmer og lesere. Redaksjonen består av redaktør, som i samarbeid med byrået Hyper og et nett av dyktige frilansere sørger for aktuelle reportasjer og saker fra hele landet. I 2023 er frilansnettet bygget ut ytterligere for å sikre bedre dekning fra alle landsdeler. Det gjøres fortløpende vurderinger av tiltak for å nå nye lesere og styrke relasjonen til nåværende lesere.

Hyper har ansvaret for den grafiske utformingen. Pensjonistforbundet har avtale med Salgsfabrikken om salg av annonser, noe de gjør med 25 prosent provisjon. I likhet med 2022, ble også 2023 et krevende annonseår med et totalresultat langt under budsjettetert mål. Den vedtatte annonseprosenten på 30 ble heller ikke nådd. Tegn på slutten av 2023 kan tyde på at 2024 kan gi et etterlengtet løft. Annonsemarkedet svinger, og vi må være forberedt på fortsatt hardt og krevende arbeid, ikke minst inn mot de store mediebyråene som plasserer annonser på vegne av sine annonsekunder. Det arbeides for å vise markedspotensialet i den unike posisjonen og utbredelsen Pensjonisten har, og at pensjonister som gruppe er et kjøpesterkt publikum. Pensjonisten trykkes hos Aller Tryk i Taastrup i Danmark. Bas Kommunikasjon har ansvaret

for plastpakkingen, som nå utføres av Aksell på Herland i Østfold. Posten Norge sørger for distribusjonen ut til medlemmer av Pensjonistforbundet, Fagforbundet, Postens Pensjonistforbund, Industri Energi og andre tilsluttede organisasjoner.

Medlemsbladet hadde 881 frittstående abonnenter i 2023. Drøyt 200 leste Pensjonistens PDF-utgave på nett, mens løssalget i snitt er cirka 250 blader per utgave. Pensjonisten distribueres til aviser, bransjer, organisasjoner, enkeltpersoner, departement, samarbeidspartnere og Stortingspolitikere. Det er kontinuerlig søkelys på effektiv produksjon og tiltak som kan gi balanse mellom inntekter og utgifter for Pensjonisten. Størrelsen på magasinet bidrar til en kostnadseffektiv produksjon på trykkeriet, mens papirvalget bidrar til lav vekt, som igjen holder frakt- og distribusjonskostnadene nede. Pensjonisten oppleves for svært mange som et «brev hjemmefra», og dette taler til fordel for og forsvaret antallet årlige utgivelser. Sidetallet per utgave er hele tiden gjenstand for vurderinger, og ses opp mot det totale kostnadsbildet. I 2023 produserte Pensjonisten ni 124-siders utgaver, totalt 1116 sider, derav 251 sider annonser, som tilsvarer 22,5 prosent annonser av det totale sidetallet.

Forsiden til Pensjonisten nr. 8 2023 – utgitt i oktober.

Slik presenteres Pensjonisten på Pensjonistforbundets hjemmeside. Her kan medlemmer lese alle utgaver av medlemsmagasinet helt tilbake til 2016.

Nyeste utgave

Innhold:

- Tema: Boligpolitikk
- Portrett: Yama Wolasmal fra NRK: «Jeg veier mine ord på gullvekt»
- Påskekrim
- Fra ufør til øykonge

og mye, mye mer...

[Les siste utgave her](#) →

3

Pensjon

Her er kunstnergruppen First Supper Symposium (FSS) i gang med en markering for bedre pensjonskår for kunstnere, som avslutning på et vellykket landsmøte. (Foto: Johnny Syversen)

Trygdeoppgjøret 2023

Den økonomiske situasjonen i 2023 var preget av høy prisvekst, økende renter og høyere krav i lønnsoppgjørene enn på mange år. Pensjonistforbundet krevde i 2023-oppgjøret full kompensasjon for at det ble benyttet for lave lønns- og prisvekstanslag i 2022-oppgjøret.

Resultatet av trygdeoppgjøret ble en pensjonsvekst på 8,54 prosent med virkning fra 1. mai 2023, noe som ga en vekst på 6,91 prosent på årsbasis. Dette var den høyeste pensjonsveksten på lenge. Årsaken til den høye pensjonsøkningen var blant annet omleggingen til å regulere pensjon med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten fra 2022, mens pensjonene fra 2011 hadde blitt regulert med lønnsvekst fratrasket 0,75 prosent. I tillegg skyldes økningen et stort avvik fra 2022-oppgjøret, hvor det ble lagt til grunn for lave anslag på lønns- og prisveksten. I henhold til regelverket skal slike avvik korrigeres i påfølgende år, og dermed ble det en større økning av pensjonene i 2023 enn det ellers ville blitt.

Tallgrunnlaget for oppgjøret

I trygdeoppgjøret i 2022 ble det lagt til grunn en forventet lønnsvekst på 3,7 prosent, og en prisvekst på 3,4 prosent. Da året var over, viste det seg at lønnsveksten ble 4,3 prosent, mens prisveksten ble hele 5,8 prosent. Dermed var det lagt til grunn en lønnsvekst som var 0,6 prosentpoeng for lav, og en prisvekst som var 2,4 prosentpoeng for lav i 2022.

For trygdeoppgjøret i 2023 anslo regjeringen en lønnsvekst på 5,25 prosent og en prisvekst på 5,4 prosent. I tillegg ble det korrigert for avvikene fra 2022. Dermed ble det lagt til grunn en lønnsvekst korrigert for avviket fra 2022 på 5,88 prosent og en korrigert prisvekst på 7,93 prosent.

Gjennomsnittet av den korrigerte lønns- og prisveksten ga dermed en årsvekst i pensjon på 6,91 prosent i 2023. For å oppnå en årsvekst på 6,91 prosent i 2023 måtte pensjonene øke med 8,54 prosent med virkning fra 1. mai.

Krav til trygdeoppgjøret 2023

Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet) og Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO) leverte felles krav til regjeringen. Her følger en oppsummering av kravene:

- **Pensjonsvekst på 8,54 prosent**

Vi krevde en vekst i de løpende pensjonene på 8,54 prosent, med bakgrunn i tallene for faktisk lønns- og prisvekst fra 2022, samt anslagene for lønns- og prisveksten i 2023.

- **Forhandlingsrett må gjeninnføres**

Vi understreket vårt primære mål om at reguleringen av løpende pensjon i folketrygden og uføretrygd skal være gjenstand for reelle forhandlinger, med en ramme om lag lik lønnsveksten. Prosentvis reguleringer fører til at de med høy alderspensjon og uføretrygd får mer i oppgjørene enn de med lav pensjon og trygd. Forhandlinger gir mulighet for omfordeling innenfor rammen, f.eks. gjennom generelle kronetillegg eller lavlønnstillegg, slik som er vanlig i lønnsoppgjørene.

- **2,2 milliarder i kompensasjon for tidligere oppgjør**

Vi krevde kompensasjon for at vi i 2022-oppgjøret ble snytt for om lag 2,2 milliarder kroner, som følge av at regjeringen det året kun kompenserte pensjonistene for halvparten av lønnsvekstavviket fra 2021.

- **Et løft av lave pensjoner**

Vi krevde et ekstraordinært løft av de laveste pensjonene. 2023 var preget av høy prisvekst,

som rammet dem med lave inntekter hardest.

Vi mente at de laveste pensjonene måtte løftes så de oversteg fattigdomsgrensen, som lå på om lag 282 000 kroner for enslige i 2023, og 211 500 kroner for samboende. Etter trygdeoppgjøret lå minstepensjon for enslige på 257 040 kroner, om lag 25 000 kroner lavere enn fattigdomsgrensen.

- **Uføres alderspensjon må skjermes mot levealdersjusteringen**

Uføre født mellom 1944-1953 skjermes mot deler av virkningene av levealdersjusteringen. Vi krevde at årskullene født fra 1954 og senere også skjermes mot levealdersjusteringen ved overgangen fra uføretrygd til alderspensjon, da uføre ikke har mulighet til å kompensere for levealdersjusteringen ved å stå lenger jobb.

Resultat av trygdeoppgjøret

Resultatet av trygdeoppgjøret ble en årsvekst i pensjon på 6,91 prosent, og en økning på 8,54 prosent med virkning fra 1.mai, i tråd med våre krav. De øvrige kravene fikk vi ikke gjennomslag for i trygdeoppgjøret, men skjerming av uføres alderspensjon og bedre regulering av minstepensjonene, var sentrale temaer i regjeringens Stortingsmelding om pensjon som ble lagt frem i desember 2023.

Styrket kjøpekraft i 2023

Pensjon fra folketrygden og offentlig tjenestepensjon ble oppregulert med 6,91 prosent på årsbasis i 2023. Prisveksten (KPI) ble 5,5 prosent (kilde: SSB). Pensjonenes kjøpekraft økte med 1,3 prosent i løpet av året. Veksten bør imidlertid sees i sammenheng med resultatet i 2022, hvor pensjonsveksten var 4,12 prosent og prisveksten ble 5,8 prosent. I 2022 ble kjøpekraften redusert med 1,6 prosent. Ser man på utviklingen både for 2022 og 2023, har prisveksten vært høyere enn pensjonsveksten, og kjøpekraften svekket disse årene.

	Økning fra 1. mai		Nytt nivå fra 1. mai 2023	Årsvekst 2023
	Prosent	Kroner	Kroner	Prosent
Grunnbeløp	6,41	7 143	118 620	5,88
Alderspensjon	8,54			6,91
Minstepensjon (enslig)	8,54	20 224	257 040	6,91
Garantipensjon (enslig)	8,54	17 897	227 468	6,91
Uføretrygd	6,41			5,88

Forbundsleder Jan Davidsen møtte finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp) og talte pensjonistenes sak.

Minstepensjon for enslige økte med 4 000 kroner fra 1. januar 2023, og ble videre oppregulert på linje med øvrig alderspensjon fra 1. mai. Inkludert den ekstraordinære økningen på 4 000 kroner ble årsveksten i minstepensjon for enslige 8,75 prosent i 2023.

NB! Det er kun alderspensjonister født i 1953 eller tidligere som er fullt ut omfattet av minstepensjon. Personer født i 1954 eller senere har delvis opp-tjening av alderspensjon etter nytt regelverk, hvor minstepensjon er erstattet av garantipensjon.

Eksempel på økt kjøpekraft i 2023

En årlig pensjon på 300 000 kroner i 2022, steg med 6,91 prosent til 320 730 kroner i 2023. Prisveksten i 2023 var 5,5 prosent. Vi beregner kjøpekraftsutviklingen ved å multiplisere den årlige pensjonen fra 2022 med pensjonsveksten i 2023, og dele på prisveksten i 2023: $300\,000 \text{ kroner} \times ((1 + 6,91 \text{ prosent}) / (1 + 5,5 \text{ prosent}) - 1) = 4\,009 \text{ kroner}$. Kjøpekraften til denne pensjonen ble dermed reelt sett økt med 4 009 kroner i 2023 sammenlignet med 2022, som følge av at pensjonsveksten var høyere enn prisveksten. Eventuelle endringer i skatt er ikke inkludert i dette regnestykket.

Lavere skatt i revidert budsjett

Skatten for pensjonister ville øke i 2023, til

tross for regjeringens lovnader om lavere skatt. Regjeringen la til grunn utdaterte anslag da de oppjusterte grensene i skattesystemet for 2023, noe som blant annet medførte at enslige minstepensjonister risikerte en skatteøkning på 4 300 kroner, som ville mer enn spist opp hele økningen på 4 000 kroner fra 1. januar. Pensjonistforbundet reagerte sterkt, og ba finansminister Trygve Slagsvold Vedum om å bruke revidert budsjett til å rydde opp. Regjeringen gjorde endringer i revidert budsjett, som innebar en reduksjon av skatten i 2023 for pensjonister med inntekt under 370 000 kroner, sammenlignet med det opprinnelige vedtatte skattesystemet.

Fripoliser

Pensjonistforbundet har gjennom flere år arbeidet med forslag til endringer som kan gi en bedre utvikling for personer som har pensjon opptjent i fripoliser. Pensjonistforbundets konsulent og fripolise-ekspert Thorstein Øverland er sentral i arbeidet.

I 2023 utarbeidet vi rapporten «Kundenes fripoliseregnskap 2022», hvor vi dokumenterte kjøpekraftsutviklingen for fripolisene. Rapporten avdekker at kundenes andel av overskuddene var 1,73 prosent til sammen de siste fem årene, mens prisveksten i samme periode var hele 16,4 prosent. Fripolisekundene har dermed fått en kraftig svekkelse av kjøpekraften.

Pensjonistforbundet har etterlyst at det gjøres noe med regelverket for fripolisenes tilleggsavsetninger. Tilleggsavsetningene er fripolise-kundenes egne penger og opparbeides gjennom avkastningsoverskudd. Med dagens regelverk får kundene i liten grad omgjort tilleggsavsetningene til pensjon, noe Pensjonistforbundet har protestert mot.

I 2023 vedtok Stortinget nye regler som får effekt fra 2024, og innebærer at tilleggsavsetningene skal slås sammen med kursreguleringsfond til et sammenslått bufferfond for hver enkelt kunde. 20. desember 2023 sendte regjeringen ut pressemelding om at de setter ned en arbeidsgruppe bestående av Finansdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Finanstilsynet, LO og NHO, som skal vurdere regelendringer for blant annet bedre regulering av fripoliser. Pensjonistforbundet ønsket også å delta i

arbeidsgruppen, men fikk avslag på det. Vi vil sammen med andre organisasjoner delta via et utredningsråd som kan sende innspill til arbeidsgruppen.

Et viktig forslag fra Pensjonistforbundet er at det innføres et regelverk som sikrer at pengene på det nye bufferfondet utbetales kundene i løpet av den forventede levetiden.

Samordningsfellen

Samordningsfellen gjør at offentlig ansatte som jobber lenger enn til 67 år pluss levealdersjustering, får lavere og lavere tjenestepensjon desto lenger de jobber. Mange har tapt store pensjonsbeløp på dette svært urimelige regelverket.

FrP fremmet i november 2022 et forslag om å oppheve samordningsfellen. Saken ble behandlet i Stortinget i februar 2023. Forslaget fra FrP blir avvist av flertallet, men saken skulle løftes på nytt i forbindelse med stortingsmeldingen om pensjon, som opprinnelig var varslet i løpet av våren 2023, men som senere ble utsatt til desember 2023.

I forbindelse med stortingsmeldingen, ble det fremmet et lovforslag, Prop. 37 L (2023-2024), med forslag om å dempe de negative virkningene det har for offentlig ansatte å stå lenge i jobb. Dessverre innebærer regjeringens forslag kun en delvis forbedring av reglene, og kun for årskullene født i 1954 til 1962. For årskullene 1944-1953, som er hardest rammet av samordningsfellen, var det ikke forslått noen forbedringer. Stortinget skal behandle lovforslaget i løpet av våren 2024. Pensjonistforbundet vil arbeide for at også de eldste årskullene får forbedret reglene, slik at man ikke skal tape tjenestepensjon dersom man står eller har stått lenge i arbeid.

Økt minstepensjon for enslige

Minstepensjonen for enslige økte med 4 000 kroner med virkning fra 1. januar 2023. Det kom etter budsjettforhandlingene om statsbudsjettet for 2023 mellom regjeringen (AP og SP) og SV. Pensjonistforbundet er glad for å få gjennomslag for at minstepensjonen øker, men i en tid med svært høy prisvekst var dette en skuffende lav økning. Vi har et mål om å øke satsene for enslige minstepensjonister, slik at de overstiger fattigdomsgrensen i Norge (etter EU60-definisjonen), som i 2023 er anslått til om lag 282 000 kroner i

året for aleneboende personer. Ved utgangen av 2023 var minstepensjon for enslige på 257 040 kroner. Det vil si om lag 25 000 kroner under fattigdomsgrensen.

Stortingsmelding om pensjon

15. desember sendte regjeringen ut stortingsmelding 6 (2023-2024) Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil. I stortingsmeldingen foreslår regjeringen å følge opp forslagene fra Pensjonsutvalget, ledet av Kristin Skogen Lund, som overleverte sin rapport i juni 2022. Regjeringen ønsker å øke aldersgrensene i pensjonssystemet gradvis fra og med 1964-årskullet. De vil gi uføre bedre alderspensjon ved at det skal gis pensjonsopptjening til 65 år, og ikke kun til 62 år, slik gjeldende regelverk er. Og regjeringen foreslår at minstesatsene for alderspensjon skal oppreguleres årlig i takt med lønnsveksten, før uttak av pensjonen. Det tas sikte på at Stortinget skal komme til enighet om endringer av pensjonssystemet i løpet av våren 2024.

Hendelser i 2023

- Rekordhøy pensjonsøkning på 8,54 prosent fra 1. mai 2023.
- Sterke reaksjoner da NAV sendte ut brev til personer med gjenlevendetillegg (etterlattepensjon) fra folketrygden, om at de ikke lenger skal få oppregulert denne pensjonen fra 2024.
- Skatteutvalget foreslo økt beskatning som ville rammet pensjonister særlig hardt.
- Høy prisvekst og voksende matkøer skapte debatt om fattigdom.

2023 i tall

- Årsvekst pensjon fra folketrygden: 6,91 prosent
- Prisvekst (KPI): 5,5 prosent
- Realvekst: +1,3 prosent
- Antall alderspensjonister: 1 035 642 (per september 2023)
- Hvorav antall minstepensjonister: 135 862 (per september 2023)
- Antall mottakere av uføretrygd: 366 000 (per september 2023)
- Grunnbeløp per 1. mai 2023: 118 620 kr

Kilder: NAV og SSB

4

Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet

Pensjonistforbundet signerte partnerskapsavtale med Senteret for et aldersvennlig Norge før jul.

Generalsekretær Arne Halaas og senterets leder Wenche Halsen ser fram til et godt samarbeid.

(Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Pensjonistforbundet arbeider for et mer aldersvennlig samfunn

Vi vil at eldre skal kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. Økt deltakelse forutsetter fravær av diskriminering, økt tilgjengelighet og eldre som selv ønsker å delta.

Drøftingsmøtene med regjeringen om statsbudsjettet for 2024

Pensjonist- og arbeidstakerorganisasjonene har fire årlige møter med regjeringen om statsbudsjettet, når det gjelder saker av betydning for pensjonister. To av de fire møtene om statsbudsjettet for 2024 ble holdt i 2023, mens to ble holdt det foregående året. Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene fremmet 17 krav til statsbudsjettet 2024:

- **Krav 1:** Forhandlingsrett på løpende pensjoner fra folketrygden i trygdeoppgjøret
- **Krav 2:** Økt minstepensjon - et krafttak for dem som har minst
- **Krav 3:** Viderefør etterlattepensjon for alderspensjonister i folketrygden
- **Krav 4:** Uføres alderspensjon må forbedres
- **Krav 5:** En årlig sum til forhandling om andre saker som er viktige for eldres velferd
- **Krav 6:** Kommuneøkonomien må styrkes
- **Krav 7:** Styrke de økonomiske virkemidler for at eldre skal kunne bo trygt hjemme
- **Krav 8:** Styrke bostøtten for å gi bedre hjelp til dem i en vanskelig økonomisk boligsituasjon
- **Krav 9:** Fjerne aldersgrensen for finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester
- **Krav 10:** Styrket kapasitet i spesialisthelsetjenesten
- **Krav 11:** Styrke pårørendepolitikken, samt bedre vilkår for å kombinere arbeid og omsorg
- **Krav 12:** Tannhelse må bli en del av egenandelsordningen
- **Krav 13:** Digital opplæring av eldre - digitale verktøy og velferdsteknologi
- **Krav 14:** Eldrerådsopplæring over hele landet
- **Krav 15:** Øremerking og doubling av midlene til Den kulturelle spaserstokken
- **Krav 16:** Midler til bekymringstelefonen og økonomitelefonen for eldre
- **Krav 17:** 20 millioner kroner til TryggEst og vern av sårbare voksne

Det tredje møtet om statsbudsjettet for 2024 ble holdt i april 2023. Her påpekte Pensjonistforbundet og SAKO at Norge har over 200 000 arbeidsledige, og at det bør være plass til disse innen pleie- og omsorgssektoren, noe som vil hjelpe på utfordringene sektoren står overfor. Eldrerådene bør involveres i gjennomføringen av Bo trygt hjemme-reformen. Økt egenansvar for egen alderdom vil koste mer for den enkelte, og føre til økt press på pårørende og frivilligheten.

Det fjerde og siste møtet ble holdt 8. juni 2023, Pensjonistforbundet og SAKO presenterte kravene til statsbudsjettet for 2024 fordelt på tre prioriterte hovedområder: pensjonisters levekår, kommuneøkonomi og midler til forhandlinger om «andre spørsmål med betydning for pensjonistene». Pensjonistforbundet og SAKO trakk særskilt fram:

Levekår

Det er behov for forhandlingsrett på løpende pensjoner, med en ramme om lag på linje med lønnsveksten. Satsene for minste pensjonsnivå må økes gjennom en opptrappingsplan med mål om å overstige fattigdomsgrensen (EU60), og uføres alderspensjon må heves. Høy prisvekst og lik prosentvisvekst til alle pensjonister har ført til behov for å innføre, beholde og styrke sosiale ordninger. For eksempel ved å gjøre tannhelse til en del av egenandelstaket, beholde gjenlevendepensjon og styrke Husbankens bostøtteordning. Det er uverdig at fattigdommen øker, særlig når det skjer samtidig med at statens inntekter øker.

Kommuneøkonomi

Det er et misforhold mellom oppgavene kommunene er pålagt å løse og den statlige finansieringen. Kommunenes utgifter har steget, samtidig som det er store forskjeller mellom kommunenes inntektsmuligheter. Prisveksten har også medført økte kostnader for kommunene. I sum innebærer dette at mange kommuner ikke har råd til et tilfredsstillende tjenestetilbud, samt at forskjellene mellom kommunene er store. Kommunesektoren må styrkes, i hovedsak gjennom å øke tilskuddsrammen, men også gjennom å styrke de statlige tilskuddsordningene kommunene er avhengige av.

Pensjonistforbundet og SAKO er positive til Bo trygt hjemme-reformen, men forutsetter at den underbygges med friske midler til kommunene og en styrking av statlige tilskuddsordninger. Reformen må ikke bli en erstatning for andre nødvendige tjenester, men en reform som kan forbedre kvaliteten på tjenestene

Midler til «andre spørsmål med betydning for pensjonistene»

Stortinget ga i 2021 pensjonistenes organisasjoner rett til å forhandle om «andre spørsmål med betydning for pensjonistene». Derfor mener vi at det bør settes av en årlig pott på anslagsvis 100 millioner kroner til eldrepolitiske tiltak som organisasjonene kan påvirke bruken av. Eksempler på tiltak som vi mener kan bidra til et mer aldersvennlig samfunn, er digital opplæring, eldreråds kurs, den kulturelle spaserstokken, TryggEst og ulike hjelpetelefoner. Digitalt utenforskap er en utfordring som i altfor liten grad gjenspeiles i statsbudsjettet i dag.

Statsbudsjettet 2024

I forbindelse med statsbudsjettet deltok vi på høringer i flere komiteer, hvor vi presenterte våre innspill muntlig, i tillegg til de skriftlige innspillene som var sendt inn. Da regjeringen la fram sitt forslag til statsbudsjett for 2024 den 6. oktober, så Pensjonistforbundet få spor av kravene vi hadde stilt. Det ble ikke bevilget en krone til minstepensjonistene som var rammet av sterkt økende leviekostnader.

Vi hadde forventninger om at Bo trygt hjemme-reformen skulle følges opp med en vesentlig økning i kommunens frie inntekter, en betydelig satsning på helse- og omsorgstjenestene og en styrking av Husbankens virkemidler, men budsjettet sviktet på alle disse punktene.

Også midlene Pensjonistforbundet har kunnet søke på for å drive digital og teknologisk opplæring blant eldre falt bort. Regjeringen la opp til å underregulere gjenlevendetillegget fra 2024, og ingen midler var foreslått til tannhelse. Vi ba derfor regjeringen om at Stortingets endelige behandling av statsbudsjettet skulle ivareta eldres interesser bedre, og at kravene vi hadde vist til skulle bli prioritert.

Andre aktiviteter

Rådet for et aldersvennlig Norge

Forbundsleder Jan Davidsen sitter i det regjeringsoppnevnte Rådet for et aldersvennlig Norge, med generalsekretær Arne Halaas som stedfortreder. Rådet ledes av Berit Brørby, og består ellers av representanter for KS, Oslo Met, NHO, Frivillighet Norge, IKT Norge og Husbanken. Utgangspunktet for rådets arbeid er at andelen og antallet eldre i Norge øker. Samtidig er eldre friskere og mer ressurssterke enn før. Eldre kan derfor bidra til en mer bærekraftig utvikling hvis forholdene legges bedre til rette. Rådet skal bl.a. bidra til gjennomføring av det nasjonale programmet for et aldersvennlig Norge og Bo trygt hjemme-reformen.

I 2023 ble Pensjonistforbundet strategisk partner med Senteret for et aldersvennlig Norge, som er sekretariat for Rådet for et aldersvennlig Norge. Formålet med partnerskapet er å øke kunnskapen om de endringene økt aldring medfører og hvilke utfordringer og muligheter Norge står overfor.

Eldreråd

Eldre er underrepresentert i kommunestyre og fylkesting, også etter valget i 2023. Derfor er eldrerådene viktige for at eldres stemmer skal bli hørt. Senteret for et aldersvennlig Norge har ansvaret for å avholde kurs for eldrerådene, med et kursopplegg utviklet i samarbeid med Pensjonistforbundet og KS i 2022 og 2023. Kursene blir avholdt i alle fylker i 2024.

Pensjonistforbundet har i 2023 oppfordret våre fylkesforeninger og lokalforeninger til å foreslå gode kandidater til eldrerådene som ble opprettet etter valget i 2023. Samtidig har vi skrevet brev til og møtt kommunal- og distriktsministeren om behovet for en ytterligere styrking av eldrerådsopplæringen. Dette er også tatt opp i møter med regjeringen i forbindelse med statsbudsjettetene for 2024 og 2025, samt reist som sak i Rådet for et aldersvennlig Norge.

Bostøttealliansen

Pensjonistforbundet er medlem i Bostøttealliansen, som er en samarbeidsallianse bestående av 20 organisasjoner. Alliansen arbeider for en bedre bostøtte for de som trenger det, og i år hadde Pensjonistforbundet både vervet som talsperson og sekretær. Generalsekretær Arne

Halaas har hatt rollen som talsperson gjennom året.

Dette året har hovedsakelig handlet om å videreføre de midlertidige reglene som gjør at flere får bostøtte i tillegg til ekstra kompensasjon for høye strømpriser, som ble innført i 2022. I revidert nasjonalbudsjett ble det heldigvis bestemt at begge disse ordningene skulle bli videreført ut året. Det sikret at omtrent 22 000 husstander som ellers ville falt ut av ordningen, fortsatt fikk støtte. Bostøttemottakerne fikk ekstra utbetalinger til å dekke høye strømudgifter syv ganger i løpet av 2023.

I statsbudsjettet for 2024 ble det bestemt at det midlertidige regelverket videreføres til og med mars 2024. I tillegg ble det bestemt at mottakerne skulle få ekstra utbetalinger i januar, februar og mars for å kompensere for høye strømpriser. Kontakten med politikere og aktører som Husbanken er blitt opprettholdt gjennom året, og før sommeren deltok Bostøttealliansen på Husbankens bostøttekonferanse med eget innlegg om hvorfor bostøtten er viktig for våre medlemmer. Samarbeidsalliansen hadde også møte før jul i Pensjonistforbundets lokaler, der kursen for videre arbeid ble staket ut. Det viktigste i nær fremtid er Stortingsmelding om boligpolitikk som regjeringen skal legge frem på nyåret 2024.

Pårørendealliansen

Pårørendealliansen (PA) er paraplyorganisasjon for pårørendefeltet, med 38 medlemsorganisasjoner. Pensjonistforbundet er hovedmedlem og Arvid Libak representerer PF i styret.

Pårørendealliansen skal bidra med kunnskap om de ulike utfordringene som rundt 800 000 aktive pårørende i alle livsfaser har; barn og unge, voksne og eldre. I årene fremover vil det bli mange eldre pårørende, i takt med at det blir økende antall pensjonister.

Pårørendealliansen skal sammen med sine medlemmer arbeide politisk for å sikre at pårørende får informasjon og støtte, avlastning og trygge omsorgstjenester. Pårørende skal bli sett og hørt og få bidra, men ikke selv bli helt utslitt eller nye pasienter, fordi det ikke er nok hjelp å få i kommunene.

NRK Brennpunkts serie «Omsorg bak lukkede dører» viste hvor viktige det er at pårørende blir hørt, og at de er en viktig stemme for den/de som de er pårørende til.

Pensjonistforbundet er medlem, men også samarbeidspartner med Pårørendealliansen. Det medfører et utvidet samarbeid på flere områder. PA har utarbeidet forslag til pårørendepolitikk for PF. Vi har sammen hatt felles budskap i innspill og høringer på Stortinget, og under Arendalsuka deltok vi i flere debatter sammen. PA har også reist rundt i lokallag og hatt temamøter om å være pårørende og hvordan ta vare på seg selv som pårørende.

Eldreombudet forsvant

Stortinget støttet i desember 2022 regjeringens forslag om å legge ned Eldreombudet i 2023. Men ettersom ombudets virksomhet var hjemlet i lov, måtte Stortinget i mai 2023 også behandle et forslag om å oppheve Eldreombudsloven. Pensjonistforbundet oppfordret da Stortinget og regjeringen enda en gang om å snu og sikre ombudet videre drift, men forslaget fikk som ventet flertall. Dermed opphørte Eldreombudet 1. juli 2023.

Frivillighet

Eldre som er engasjerte og aktive i frivillig arbeid får økt livskvalitet og kan holde seg mentalt og fysisk friske lenger. Samtidig har andre stor nytte av innsatsen eldre legger ned. Eldre bidrar mer i frivillig sektor enn andre aldersgrupper, både i den organiserte og den uorganiserte frivilligheten. Hvert år utgjør pensjonistenes innsats over 52.000 årsverk. Verdien av innsatsen er beregnet til om lag 30 milliarder kroner i året. Stadig flere eldre og bedre organisering av frivilligheten, kan bidra til enda større innsats i årene fremover. For å vite hva som motiverer eldre til deltakelse i frivilligheten, samt hvilke aktiviteter de ønsker å holde på med, gjennomførte Pensjonistforbundet i 2023 en undersøkelse blant sine medlemmer. Undersøkelsen var delvis finansiert av Gjensidigestiftelsen, og viste bl.a. at økt deltakelse kan skje gjennom å invitere flere eldre med, friste dem med opplevelse av nytte, trivsel, sosial omgang og oppgaver der de får brukt sin kompetanse, men også at man må ha realistiske forventninger til innsats/tidsbruk. Den store gevinsten ligger i at mange bidrar litt mer, ikke at få bidrar mye mer.

Bolig

Bolig var et prioritert satsningsområde for Pensjonistforbundet i 2023. Vi gjennomførte blant annet en medlemsundersøkelse om boligsituasjon og -behov, lagde et policynotat om bolig, behandlet Bo-trygt hjemme-reformen, arrangerte debatt under Arendalsuka der bolig var tema, og videreutviklet vårt samarbeid i Bostøttealliansen.

På våren gjennomførte Ipsos på oppdrag fra Huseierne og Pensjonistforbundet en omfattende undersøkelse blant begge forbundenes medlemmer. Den omfattet blant annet hvordan de bor i dag, om de har planer om å flytte, hvilke tilpasninger av egen bolig som er nødvendig for å fortsette å bo der, hvilke boligbehov og -ønsker de har for fremtiden, og muligheten for å motta helse- og omsorgstjenester i eget hjem. Undersøkelsen ledet fram til rapporten «Eldres boligbehov 2023», som ble lansert i juni. Den viste blant annet at mange eldre ikke har råd til å kjøpe den boligen de har behov for og at mange boliger ikke kan tilpasses svekket funksjonsnivå og bevegelighet.

Bo trygt hjemme-reformen

I juni kom regjeringens Bo trygt hjemme-reform i form av en stortingsmelding. Pensjonistforbundet har hatt en arbeidsgruppe som har arbeidet med reformen siden 2022. Den behandlet meldingen og kom med innspill i forbindelse med Stortingets behandling av den høsten 2023. Gruppa har også utviklet et foredrag om reformen, som har blitt holdt på landsstyremøtet i september og som vil tilbys fylkesforeningene i 2024.

Pensjonistforbundet er positive til reformen. Den viser bred forståelse, med gode beskrivelser og flere gode tiltak, men vi er usikre på om den får tilstrekkelig finansiering. Suksess avhenger av bedre betingelser for frivillig sektor, samt at både statlige tilskuddsordninger og kommunenes inntekter øker vesentlig

Vår undersøkelse sammen med Huseierne og Bo trygt hjemme-reformen lå til grunn for våre to debatter under Arendalsuka. Den første arrangerte vi alene, med tittelen «Din alderdom - ditt ansvar?». Den handlet om skjæringspunktet mellom ansvaret for egen helse og bosituasjon, og påstanden i Helsepersonellkommisjonens

rapport om det måtte bli færre ansatte per mottaker av helse- og omsorgstjenester. Den andre debatten arrangerte vi sammen med Huseierne, med tittelen «Bo trygt hjemme - men hvor skal vi bo?». Den handlet om utfordringene med nåværende boligmasse, og om reformen inneholdt tiltak som kunne løse disse. (Se egen omtale av Arendalsuka)

Gangvennlige lokalsamfunn

Hva skal til for å gjøre et nærmiljø triveligere og tryggere? Ofte er det små grep som kan bidra til at flere tar turen ut eller beveger seg mer. Det kan være en ekstra benk, bedre snømåking eller mer lys. Gode og tilrettelagte utemiljøer motiverer til økt bruk.

I 2023 er veilederen «Gangvennlige lokalsamfunn» utviklet, og gjennom denne oppfordres fylkes- og lokalforeninger til å etablere en arbeidsgruppe som kan jobbe for å få et mer gangvennlig lokalsamfunn der de bor. Veilederen er et verktøy og en idékasse for å avdekke utfordringer og muligheter, og er utarbeidet av Statens vegvesens pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund og Pensjonistforbundet. Arbeidet er forankret i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022-2025.

Trygghet og trivsel bidrar til at flere tar turen ut og flere holder seg aktive lenger. Vi vil på denne måten bidra til null-visjonen om ingen alvorlige ulykker eller dødsfall i trafikken. Samtidig sikrer lokal brukermedvirkning et tryggere og triveligere lokalsamfunn, mindre ensomhet og bedre folkehelse, slik av vi kan bo hjemme lenger. Prosjektet er finansiert med midler fra Samferdselsdepartementet og har som mål å fortsette som et langsiktig arbeid.

Trafikksikkerhet for eldre gående og syklende, TREFF

Rapport fra Statens vegvesen om trafikksikkerhetsutviklingen for 2022, viser at andelen alvorlige ulykker og dødsfall i trafikken har en markant økning etter fylte 75 år. Statens vegvesen pensjonistforbund og Pensjonistforbundet har derfor gått sammen om å spre kunnskap og gjennomføre temamøter om emnet. Egnede kursmaterielle er utarbeidet og våren 2023 ble 25 kursholdere fra Finnmark i nord til Agder i syd skolert. De aller fleste kursholdere er pensjonister fra Statens vegvesen, men også pensjonister fra politiet og

fylkeskommuner bidrar. Hensikten med prosjektet er å bidra til å redusere ulykker ved å gi opplysning om trafikkregler og ha dialog om hva som er fornuftig når man ferdes i trafikken.

Det er et mål å få mange foreninger og lag til å velge trafikksikkerhet som tema på et av årets medlemsmøter i 2024. Prosjektet er blant annet gjort kjent gjennom magasinet Pensjonisten, ved informasjon til fylkesforeningene, lokalforeninger/ lag og ved personlige henvelser. Prosjektet er finansiert med midler fra Statens vegvesen, Fagforbundet og Nordland fylkeskommune.

Høringer/ skriftlige innspill – kronologisk oversikt

04.01.2023 Inntektssystemet for kommunene

Inntektssystemutvalget hadde i oppdrag å foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Pensjonistforbundet mener at utvalgets endringsforslag er mest negative for de mindre kommunene, som har høyest andel eldre blant sine innbyggere. Endringene vil gjøre det vanskeligere for disse kommunene å opprettholde gode helse- og omsorgstjenester og beredskap. Andelen eldre innbyggere, og spesielt andelen i de aller eldste aldersgruppene, har økt kraftig de siste årene og denne økningen vil fortsette. Derfor bør disse kriteriene få økt vekt i tildelingen av inntekter, både i forhold til tidligere nivå og det nivå utvalget nå foreslo.

17.02.2023 Forslag om ny livsvarig AFP i offentlig sektor

Ny offentlig AFP vil utgjøre en stor del av pensjonen til offentlig ansatte. Satsene i påslagsordningen er tilpasset at man mottar ny livsvarig AFP i tillegg. Det er problematisk dersom mange ikke fyller vilkårene for AFP, og dermed ender opp med en betydelig lavere pensjon. Vilkaene for å motta AFP må være slik at flest mulig innfrir dem, og uten urimelige krav som gjør at enkelte mister retten til AFP. Pensjonistforbundet er kritiske til at det foreslås at personer som har mottatt særalderspensjon eller uføretrygd ikke skal kunne motta AFP. Dette utgjør en stor andel av de ansatte i offentlig sektor. Når AFP omgjøres til et livsvarig pensjonstillegg, bør også disse omfattes.

14.04.2023 Et helhetlig skattesystem

I desember 2022 la Skatteutvalget ledet av Ragnar Torvik frem sin utredning, NOU 2022: 20, Et helhetlig skattesystem. Rapporten ble sendt på høring i 2023. Pensjonistforbundet reagerte sterkt på forslagene som ble fremmet. Det er foreslått betydelig økt skatt for pensjonister, mens lønnstakere skal få redusert skatt. Inntektsforskjellene mellom uføre og personer i arbeid vil øke ytterligere, da det foreslås et eget skattefradrag som kun gis til dem som er i arbeid. Forslaget innebærer dermed at uføretrygd skattlegges mer enn lønn. Skatteutvalgets forslag premierer unge, friske og raske, mens det skal koste mer å være gammel eller syk.

Vi mener eventuelle endringer i skattesystemet bør ha rimelige fordelingsvirkninger, der enkeltgrupper ikke rammes betydelig hardere enn andre. Vi er sterkt uenig i forslagene fra Skatteutvalget, som legger opp til å øke de relative inntektsforskjellene mellom lønnstakere, og pensjonister og trygdede.

24.04.2023 Innspill til Meld. St. 15 (2022 – 2023) Folkehelsemeldinga

Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar

Pensjonistforbundet er opptatt av å redusere sosiale ulikheter i helse, og har foreslått følgende tiltak som kan bidra til utjevning av de sosiale helseforskjellene:

Økonomisk likestilling og helse, et levende lokalsamfunn med felles arenaer og gode møteplasser, tannbehandling inn under egenandelstaket, forebygge digitalt utenforskap, gode lavterskeltilbud, seniorkontakter i alle kommuner, helsestasjon for eldre og økt utbygging av tilgjengelige tilrettelagte boliger i kommunene.

02.05.2023 Høringssvar til NOU 2023: 4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste – Helsepersonellkommissjonen

Helsepersonellkommissjonen ble opprettet 17. desember 2021 med mandat om å «å etablere et kunnskapsgrunnlag og foreslå treffsikre tiltak i årene fremover for å utdanne, rekruttere og beholde kvalifisert personell i helse- og omsorgstjenestene i hele landet, for å møte utfordringene i helse- og omsorgstjenestene på kort og lang sikt». Kommisjonens overordnede konklusjon

er at omsorgstjenestenes andel av samfunnets totale arbeidsstyrke ikke kan øke vesentlig. Fordi personell allerede er et knapphetsgode, og i enda større grad vil være det fremover, må helse- og omsorgstjenesten bruke personellet og deres kompetanse mye mer effektivt enn før. Det blir færre ansatte per pasient.

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene støtter selvsagt at vi fremover skal ha en effektiv organisering, riktig oppgavedeling, ta i bruk velferdsteknologi på best mulig måte og legge til rette for forebygging av sykdom og helseplager. Vi arbeider selv svært aktivt med å fremme disse forhold. Pensjonistforbundet mener at det bør forskes mer på velferdsteknologi for å utvikle teknologi og innovative prosesser til beste for pasienten, og at det er viktig å få kunnskap om hva som gir god kvalitet i tjenestene. Vi vil samtidig fremheve at teknologi kun er en del av løsningen, og at der vi har mest å hente for å sikre befolkningen helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet, handler om utbygging og investering i helse- og omsorgssektoren og økt personellinnsats og støtteordninger, og at satsingene bør reflektere dette.

22.06.2023 NOU 2023:5 Den store forskjellen – om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse

Det forskes mindre på eldres helse enn på andre aldersgrupper og vi mener at eldre kvinners helse er et spesielt forsømt forskningsområde. Kvinnehelseutvalget har pekt på noen viktige områder og også foreslått noen tiltak. Disse er viktige og gode - men bare under forutsetning av at de følges opp med bevilgninger, utdanningstilbud og kompetanseutviklingstiltak langt utover det utvalget har skissert. Vi har vist til noen av de områdene vi mener er spesielt forsømt hos eldre kvinner, både i helsetjenestene og i forskning, og også foreslått en rekke tiltak. Vi mener det er spesielt viktig at helse settes i en videre kontekst, der levekår ses på som en av de viktigere faktorene for faktisk og opplevd helse. Forslag til tiltak som vil styrke kvinners helse i alderdommen: Bedre eldres økonomi, styrke helse- og omsorgstjenestene, få på plass nasjonale retningslinjer for håndtering av saker der eldre utsettes for vold, og få på plass en meldeplikt i eldrevoldssaker. Det er behov for mer kunnskap om eldre kvinner med innvandrerbakgrunn, eldre kvinner og psykisk helse, eldre kvinner med store omsorgsoppgaver,

bedre pårørendeomsorg og tilbud om screening-programmer til eldre kvinner.

30.06.2023 NOU 2023: 8 Fellesskapets sykehus. Styring, finansiering, samhandling og ledelse

Regjeringen nedsatte 4. februar 2022 et utvalg for å vurdere forbedringer i dagens modell for styring og utvikling av sykehus og andre spesialisthelsetjenester – den såkalte Helseforetaksmodellen. Helseforetaksmodellen ble innført fra 1. januar 2002.

Selv om de enkelte sykehus og spesialisthelsetjenester stort sett fungerer bra, har helseforetaksmodellen bidratt til sterke konflikter i utviklingen av sykehusstruktur og sengekapasitet i sykehusene, med nedlegging av mange lokal-sykehus. Eldre og ressursvake grupper med komplekse diagnoser rammes hardt av nedbyggingen av kapasiteten i våre sykehus. Pasienter som har behov for grundigere undersøkelser, og som trenger tid på å komme seg, er taperne når tjenestene blir styrt etter bedriftsøkonomiske prinsipper, med mål om effektivitet og økonomisk overskudd. Eldre har over tid fått kortere liggetid på sykehus, og blir i mange tilfeller behandlet på helsehus og lignende tilbud, med lavere bemanning og ekspertise enn på sykehuset. Pensjonistforbundet krever at utskrivningstakten fra sykehus og spesialisthelsetjenesten settes ned, og at eldre ikke flyttes rundt og sendes videre til mellomstasjoner med midlertidige opphold og ordninger. Dette viser seg å være til stor skade for eldre med økt sårbarhet.

22.08.2023 Høringssvar - Fra varsel til læring og forbedring

Pensjonistforbundet går nærmere inn på Varselsutvalgets ni anbefalinger.

Pensjonistforbundet er enig i at det er behov for en varselordning som omfatter hele helse- og omsorgstjenesten og at denne også inkluderer nesten-alvorlige hendelser. Endringene kan føre til økt pågang av saker og vi vil understreke at det dermed også må tilføres økte ressurser, slik at alle meldte saker kan få en grundig behandling. Vi har ikke sterke synspunkter på navneendringen (fra «Varselordning» til «Meldeordning»), men vil likevel påpeke at melding kan oppfattes som mildere enn varsling, noe alvorligheten i mange

av de sakene som meldes ikke er tjent med. Pensjonistforbundet støtter at varselordningen i seg selv er sanksjonsfri for involvert helsepersonell. Men selv om de fleste hendelsene sannsynligvis skjer på grunn av systemfeil og må behandles som det, vet vi at det kan finnes ansatte som utgjør en trussel mot pasienter/brukere/pårørende. Det er derfor i alles interesse at vi har ordninger som sikrer at helsepersonell som enkeltpersoner skal kunne sanksjoneres.

22.09.2023 Helsedirektoratets rapport «Gjennomgang av allmennlegetjenesten»

Pensjonistforbundet mener at fastlegeordningen er en av de viktigste komponentene i det norske helsevesenet. Det er derfor viktig at ordningen fungerer godt, og at det er tilstrekkelig kapasitet. Det befolkningen ønsker seg av fastlegeordningen er å stå på lista hos en fastlege som er stabil, som kjenner den enkelte og som man kan ha som fastlege i mange år. Mye vikarbruk fører til manglende kontinuitet og stadig nye leger å forholde seg til. Regjeringen må sørge for nok fastleger til innbyggerne våre.

29.09.2023 Høringsinnspill til Helsedirektoratet vedr. Aktivitetshåndboka kap. Artrose

Pensjonistforbundet har gitt høringsinnspill i samarbeid med Seniorforum NFF.

Det er viktig at legen er kjent med hva som er beste praksis for artrosepasienter. Fysioterapi bør anbefales både som rehabiliterende, forebyggende og veiledende tilnærming. Den enkelte må selv ta kontakt med fysioterapeut og det er ikke lenger nødvendig med rekvisisjon fra lege.

29.09.2023 Innspill Helse og omsorgskomiteen

Meld. St. 23 Opptrappingsplan for psykisk helse og rus 2023-2033.

Opptrappingsplanen har et sterkt fokus på barn og unge. Vi mener det er viktig med tidlig og målrettede tiltak for denne aldersgruppen, men vi opplever samtidig at eldre nærmest er fraværende i planen, selv om det legges til grunn at tilbud og tiltak skal rettes mot alle brukere og pasienter, uavhengig av blant annet alder. Blant annet vil «Bo trygt hjemme»-reformen bidra til at eldre kan bo lenger i egen bolig, dersom de kan

og vil. Med et økende antall eldre og økt levealder, vil flere utvikle psykiske helseproblemer. Demenssykdommer vil øke drastisk. Og med endrede drikkevaner vil flere eldre slite med avhengighet til og skader av alkohol. På bakgrunn av det må takten på forskning på eldre og psykisk helse økes og kompetansen og kapasiteten i kommunene må gjenspeile eldres behov for psykiske helsetjenester.

30.09.2023

Generalistkommunesystemet – likt ansvar – ulike forutsetninger

Generalistkommuneutvalget skulle vurdere dagens generalistkommunesystem og hvilke forutsetninger og rammer kommunene har for å være generalistkommuner i dagens og framtidens velferdssamfunn. Utvalget skulle også vurdere alternativer til dagens system. Pensjonistforbundet sa seg enig i utvalgets anbefaling om at de norske kommunene skal baseres på generalistkommuneprinsippet, og at vi trenger gode og effektive systemer for interkommunalt samarbeid og samarbeid mellom fylkeskommunene og kommunene. Videre uttrykte vi enighet i at det blir viktig å legge til rette for at frivilligheten skal spille en viktigere rolle fremover, og understreket den viktige rollen de eldre kan få i dette gitt de rette betingelsene. Imidlertid støttet vi ikke utvalgets flertall som konkluderte med at staten skal drive en aktiv og systematisk politikk for å få større kommuner.

11.10.2023 Innspill til Finanskomiteen om statsbudsjettet 2024

Vi reagerte på regjeringens lave oljepengebruk på 2,68 prosent i statsbudsjettet for 2024. Handlingsregelen sier at man over tid kan bruke 3,0 prosent av fondet årlig. Vi viste til at ved å kun øke oljepengebruken til 2,75 prosent ville man frigjort 11 milliarder kroner ekstra, som kunne finansiert velferdsloft som økt minstepensjon, styrket kommuneøkonomi, bygging av flere sykehjemsplasser, økonomiske virkemidler til Bo trygt hjemme-reformen og reduserte avgifter. Vi er sterkt imot innstramningen fra 2024 hvor gjenlevendetillegget for etterlatte alderspensjonister født i 1944 eller senere ikke lenge skal oppreguleres. (se egen omtale av statsbudsjettet)

16.10.2023 Innspill til Arbeids- og sosialkomiteen om Statsbudsjettet 2024

Vi viste at velferdsloft kan finansieres gjennom økt oljepengebruk. De viktigste sakene vi tok opp var kravet om å øke minstepensjon over fattigdomsgrensen. Vi viste videre til at pensjonister med lav pensjonsopptjening etter nytt pensjonsregelverk får garantipensjon i stedet for minstepensjon. For å unngå at enslige «garantipensjonister» i fremtiden skal få enda lavere pensjon enn dagens minstepensjonister foreslår vi at minstepensjon videreføres også i det nye pensjonssystemet som et sikkerhetsnett, som supplerer garantipensjonen. (se egen omtale av statsbudsjettet)

25.10.2023 Pensjon fra første krone i offentlig sektor

Regjeringen foreslår å oppheve minstegrensen på 20 prosent stilling for rett til medlemskap i den offentlige tjenstepensjonsordningen for sykepleiere og ansatte i staten.

Det vil blant annet ramme pensjonerte sykepleiere som jobber inntil 20 prosent stilling. De kan motta sin tjenstepensjon fullt ut, og samtidig motta lønn i inntil 20 prosent stilling. For dem vil en innmelding i pensjonskassen innebære at den månedlige tjenstepensjonen de mottar reduseres. I tillegg kan «samordningsfellen» ramme dem, slik at den livsvarige tjenstepensjonen blir redusert dersom de jobber videre. For denne gruppen blir det mindre attraktivt å kombinere uttak av pensjon med en liten stilling, dersom de innmeldes i pensjonsordningen. Vårt forslag til løsning er å oppheve minstegrensen for dem født i 1963 eller senere da disse er omfattet av andre pensjonsregler.

5

Helse og omsorg

Det sentrale helse- og sosialutvalget

Det sentrale helseutvalget er sentralstyrets rådgivende utvalg i saker av helse- og sosialpolitisk karakter.

Medlemmer i det sentrale helse- og sosialutvalget for perioden 2018 – 2023

Helse og sosialutvalget har fått forlenget sin periode ut 2023.

Faste medlemmer:

- Wenche K. Malmedal – leder (Trondheim)
- Sven Anders Haugtomt – nestleder (Hamar)
- Liv Arum (Oslo)
- Sigurd Sparr (Tromsø)
- Ragnhild M. Hagen – sentralstyret fram til landsmøtet i juni (Oslo)
- Annie Irene Vika, Fagforbundet (Sundebru)
- Karin Målfrid Mathisen, Fagforbundet (Hedmark) (til og med juni 23)
- Merete Dahl, Fagforbundet (Vestfold) (fra august 2023)
- Sekretær: Anne Hanshus (seniorrådgiver helse Pensjonistforbundet)

Det sentrale helseutvalget har etablert et arbeidsutvalg (AU) bestående av leder, nestleder og sekretær.

Møter i utvalget

Helseutvalget har hatt tre møter i 2023. Møtene i utvalget har vært både fysiske og digitale på Teams. I tillegg har utvalget behandlet flere saker via e-postkorrespondanse. Leder og nestleder deltok på Pensjonistforbundets landsmøte i juni. I tillegg har AU hatt utstrakt kontakt, både på e-post og digitale møter gjennom hele året.

Saker i det sentrale helseutvalget

Utvalgets arbeid har i hovedsak tatt utgangspunkt i aktivitetsplan for 2023, samt saker som har dukket opp underveis i året. Noen av hovedsakene har vært:

Kontakt med brukerrepresentanter i HF og RHF Pensjonistforbundet (PF) har representanter i brukerutvalg for regionale helseforetak (RHF) og helseforetak (HF). Det er et gjensidig behov

for bedre kontakt mellom dem og forbundet. Det sentrale helseutvalget arrangerte et digitalt møte med PFs brukerrepresentanter i de regionale brukerutvalg den 24. mai 2023. Tema på møtet var samhandling og kommunikasjon mellom brukerrepresentantene i RHF/HF og Pensjonistforbundet. Hvordan kan kontakten ivaretas? Hvilke erfaringer har brukerrepresentantene etter en periode i brukerutvalget?

Saker i helse- og sosialutvalget

Utvalgets arbeid har i hovedsak tatt utgangspunkt i Aktivitetsplan for 2022, samt saker som har dukket opp underveis i året. Noen av hovedsakene har vært:

1. *Kontakt med brukerrepresentanter i HF og RHF*

Pensjonistforbundet (PF) har representanter i brukerutvalg for regionale helseforetak (RHF) og helseforetak (HF). Det er et gjensidig behov for bedre kontakt mellom dem og forbundet. Det sentrale helseutvalget arrangerte et digitalt møte med PFs brukerrepresentanter i de regionale brukerutvalg den 24. mai 2023. Tema på møtet var samhandling og kommunikasjon mellom brukerrepresentantene i RHF/HF og Pensjonistforbundet. Hvordan kan kontakten ivaretas? Hvilke erfaringer har brukerrepresentantene etter en periode i brukerutvalget?

2. *Pasienter i spesialisthelsetjenesten med sammensatte behov*

Kontaktlegeordningen innebærer at alle Det sentrale helseutvalget har laget et notat vedrørende pasienter i spesialisthelsetjenesten med sammensatte behov (Sigurd Sparr og Wenche K. Malmedal). Det sentrale helseutvalget har gitt innspill til høring om ny nasjonal helse- og samhandlingsplan hvor vi valgte å gi innspill knyttet til eldre med skrøpelighet/økt sårbarhet.

3. Fastlegeordningen

Fastlegeordningen er i krise og har vært det en stund. Gjennomsnittlig listelengde blir stadig kortere. Det betyr at det er behov for tilsvarende flere fastleger. Flere fylkeshelseutvalg har tatt opp denne saken med forbundet. Det sentrale helseutvalget har laget et notat til sentralstyret om krisa i fastlegeordningen, som presenterer en del fakta og hva konsekvensene blir for de eldre.

Helseutvalget har følgende budskap:

Vi støtter opp om fastlegeordningen. Regjeringen må sørge for nok fastleger til innbyggerne våre. Det er viktig at innbyggerne får gode og trygge legetjenester

4. Kontakt med fylkeshelseutvalgene

Det sentrale helseutvalget har hatt gjensidig informasjons- og erfaringsutveksling med fylkenes helseutvalg. Utvalgene i samarbeid med fylkesforeningene har gitt verdifulle innspill til Pensjonistforbundet i ulike høringer og innspill vedrørende helse og sosiale forhold for eldre.

5. Dialogkonferanse

Det ble arrangert en dialogkonferanse for lederne av fylkeshelseutvalgene og det sentrale helseutvalget høsten 2023. Temaer på konferansen var Bo trygt hjemme- reformen, kvalitet i eldreomsorgen – et indikatorsett for kommunale helse- og omsorgstjenester og hvordan vi sammen kan bidra til å følge opp handlingsprogrammet. Sentralstyret, landsstyret, fylkessekretærer, leder av fylkenes helseutvalg og Pensjonistforbundets brukerrepresentanter i regionale helseforetak var invitert til konferansen

6. Oppfølging av tidligere saker

Vold og overgrep mot eldre:

Det sentrale helseutvalget avventer videre arbeid på dette området til regjeringen kommer med forslag til nasjonale retningslinjer og meldeplikt på området.

Leve hele livet:

Sentralstyremedlemmet i utvalget, Ragnhild M. Hagen er brukerrepresentant i den nasjonale referansegruppen for Leve hele livet. Denne referansegruppen ble avviklet i slutten av 2023

Høringer og notater

Utvalget har levert innspill til høringer, enten med bidrag fra enkeltmedlemmer eller diskusjoner i hele utvalget. Eksempler på høringer som er behandlet:

- **NOU 2023: 4 Tid for handling** (Helsepersonellkommisjonen)
- **NOU 2023: 4 Den store forskjellen** (Kvinnehelseutvalget)
- **NOU 2023: 8 Fellesskapet sykehus, styring, finansiering, samhandling og ledelse**
- **Meld. St. 23 (2022-2023) Opptappingsplan for psykisk helse**

Utvalget har levert to policynotat til Sentralstyret i perioden. Det ene omhandlet Eldre og folkehelsearbeid og det andre, Trygghet for tjenester, ga retninger og anbefalinger som bør følges for å sikre at eldre mottar helsetjenester av høy kvalitet som møter deres behov.

Leders vurdering av perioden

Det sentrale helseutvalget har jobbet godt i perioden. Utvalgets medlemmer er aktive og bidrar til at vi kan levere notater og høringer av høy kvalitet. Utvalget er sammensatt på en slik måte at vi dekker bredt innen både folkehelsearbeid, primærhelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste.

Trondheim 18.01.2024

Wenche Karin Malmedal

Leder Helseutvalget

En trygg alderdom

Munn- og tannhelse fortsatt en viktig sak

Pensjonistforbundet har også i år jobbet med munn- og tannhelse for eldre.

Tenner er en viktig del av kroppen! Munnhelsen har betydning for mer enn å kunne tygge og smile – den er viktig for menneskets generelle helse og livskvalitet. Derfor bør tannbehandling komme inn under egenandelsordningen, slik at alle får muligheten til å ta vare på sin egen munnhelse.

Pensjonistforbundet har fremmet krav om dette overfor regjeringen og har gitt innspill til Tannhelseutvalget. Vi har samarbeidet med Tannlegeforeningen om en felles artikkel i forbindelse med Munnhelsedagen 20. mars. I samarbeid med Fagforbundet Ung har vi møtt ungdomspartiene på Stortinget og fremmet betydningen av en

god tannhelse og gode tjenester både for unge og eldre. Vi har også hatt kontakt med de øvrige nordiske pensjonistorganisasjonene om felles utspill.

Pensjonistforbundet deltar i flere referanse- og ekspertgrupper i Helsedirektoratet:

- Tiltak for informasjon, læring og mestring for befolkningen og helsevesenet vedr. hørsel: Ragnhild Nestaas Dahl og Anne Hanshus (administrasjonen)
- Referansegruppen for arbeidet med allmennlegetjenesten: Anne Hanshus (administrasjonen)
- Oppfølging av ekspertutvalgets rapport - Regulering, organisering og finansiering av allmennlegetjenesten: Anne Hanshus (administrasjonen)
- Nasjonale faglige råd for forebygging av fall: Randi Granbo (Pf Trøndelag) og Anne Hanshus (administrasjonen)
- Pilotprosjekt om pårørendemedvirkning (Pårørendealliansen med støtte fra Helsedirektoratet)
- Referansegruppemøte digital hjemmeoppfølging og velferdsteknologi: Anne-Kari Minsaas og Anne Hanshus (administrasjonen)

Pensjonistforbundet er også medlem av Skade-forebyggende Forum.

Deltagelse i råd og utvalg på helseområdet

- Kontaktforum for brukerne av helse- og omsorgstjenester (Helse- og omsorgsdepartementet): Ragnhild M. Hagen (Pf Oslo)
- Helsedirektoratets brukerråd: Ola Johan Basmo
- Helsetilsynet: Svein Helgesen
- Brukerutvalg Helse Sør- Øst RHF: Dagfinn Haarr (Pf Agder)
- Brukerutvalg Helse Midt: Bengt Gustav Eriksson (Pf Møre og Romsdal)
- Brukerutvalg Helse Nord RHF: Arne Vassbotn (Pf Nordland)
- Brukerutvalg Helse Vest RHF: Sigrun Marit Hansen (Pf Hordaland)
- Brukerpanel Pasientreiser ANS/ HF: Svein Helgesen (Pf Oppland) og Gunnvor Riim Opedal (Pf Hordaland).
- Leve hele livet, Nasjonal referansegruppe i Helsedirektoratet: Ragnhild M. Hagen (Pf Oslo)
- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USOT): Solveig Rostøl Bakken (Helseutvalget Pf Oslo)

Pensjonistforbundet er i tillegg representert i brukerutvalg ved flere helseforetak rundt om i landet.

Forbundsleder Jan Davidsen var til stede da «Bo trygt hjemme»-reformen ble lansert av regjeringen i juni.
(Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

6

Aktive eldre

I oktober ble 20 nye teknologiambassadører kurset, og kunne gå i gang med arbeidet.

Digital opplæring av eldre

Heller ikke i 2023 har faste midler fra det offentlige vært på plass for å kunne sette i gang langsiktig, planmessig og forutsigbar digital opplæring av eldre. Nok et år har arbeidet med å heve eldres digitale kompetanse foregått ved hjelp av prosjektmidler.

Økonomi og rapportering

For 8. året på rad har Pensjonistforbundet (Pf) drevet generell digital nybegynneropplæring av eldre. Vi søkte om 2,5 millioner kroner i støtte fra Helsedirektoratet, og fikk 1,2 millioner av den totale potten på 6,1 millioner. Ved årets slutt ble det tilleggsbevilget 25 574 kroner på grunn av økte kostnader. I tillegg har Pf bruk 700 000 kroner fra Stiftelsen DAM til det samme formålet. Gjennom året har det dermed totalt blitt brukt 1 925 574 kroner til generell digital nybegynneropplæring. Pf bidrar også økonomisk, ikke minst med et betydelig antall frivillige timer, anslagsvis flere enn 7000.

Midlene ble også dette året brukt slik at de skulle være til hjelp og glede for flest mulig eldre i hele landet. Ingen har fått avslag på bidrag og støtte fra prosjektet sentralt. Midlene brukes også til drift av «Smarttelefonen», 22 600 700 - Pensjonistforbundets gratis hjelpetelefon for digitale spørsmål.

Opplæringen påfører ikke fylkes- eller lokalforeningene kostnader. At opplæringen er gratis og åpen for alle, er et viktig prinsipp når det offentlige tildeler Pf prosjektmidler. Men dette betyr ikke at vi ikke kan holde opplæring for våre medlemmer. Det samme gjelder digital opplæring av styrene i lokalforeningene. Det er mange gode grunner til å prioritere styrene; de

Eva Ryen (89) drev pølsekiosken på Galgeberg i 40 år. Nå har hun fått nettbrett, men synes det er vanskelig å lære seg hvordan hun skal bruke det. (Foto: Marthe Landsem)

får det enklere i selve styrejobben, og de er svært ofte også aktive i annet styrearbeid, så det vil gi positive ringvirkninger.

Kursholdere

Kursholdergruppen teller nå i overkant av 200. I tillegg har vi skoleklasser, kommunenes frivillighetssentraler, servicetorg og bibliotek, og teknisk kyndige medlemmer av lokalforeninger. Senioruniversitet, studenter og noen frilansere/pedagoger er også gode ressurser.

Gjennom alle prosjektets år har lokale kursholdere med relevant bakgrunn vært en knapp ressurs. Det er derfor alltid viktig å ta godt vare på de vi har blitt kjent med og som har meldt seg til tjeneste. Prosjektet bruker tid på å skolere/involvere kursholdere, og i etterkant er det viktig at de benyttes. Dette året har kursholdere mottatt opplæring i 530 timer.

Hvor mange eldre som har fått digital nybegynneropplæring gjennom året, er det vanskelig å finne det helt konkrete svaret på. Kvalifisert gjetting før endelig opptelling, tilsier 6 000. Prosjektet har i stor grad begynt å leve sitt eget

liv. Det er positivt, men det betyr også at vi ikke lenger har full oversikt over antallet.

Kursmateriell

Opplæringsheftene «Digital kommunikasjon», «Digitalt kontor», «Kom i gang med Facebook» og «Generasjonshefter», er tilgjengelige for nybegynnerne. Det samme er penner med gummiknott til å trykke på skjermene. I tillegg mottar den som holder opplæring presentasjoner til alle opplæringsheftene, fire små Teams-kurs og flere filmer.

Eldres digitale usikkerhet

Vi hører mer og mer om svindel og svindelforsøk og eldre er en utsatt gruppe. Temaet informasjonssikkerhet har derfor blitt stadig viktigere. De kriminelle miljøene har blitt svært profesjonelle, og det kan være vanskelig å skjønne at det du tror er en henvendelse fra en kjent og trygg aktør som Politiet, Posten, Vipps eller Skatteetaten faktisk er en kriminell handling.

Et foredrag om informasjonssikkerhet har blitt holdt for omtrent 1000 deltakere gjennom året. I forbindelse med oktober som nasjonal

Trenger du hjelp med smarttelefon eller nettbrett?

– ring Smarttelefonen på 22 600 700,
en **GRATIS** telefontjeneste for alle
pensjonister.

Telefonen er åpen hver
tirsdag, onsdag og torsdag
kl. 09.00–12.00.

Pensjonistforbundet

Annonse for telefontjenesten Smarttelefonen

sikkerhetsmåned ble sikkerhetstips delt på nettsiden, Facebook og gjennom Pensjonistforbundets digitale nyhetsbrev til medlemmer.

Vi har også deltatt på Landskonferansen for fylkeskommunale elderråd med «Hvordan motvirke digitalt utenforskap» og på lederkonferanser i fylkesforeninger. I tillegg er vi nå medlem av «Samarbeidsforum for digital inkludering», administrert av Kommunal- og distriktsdepartementet, og «Dialogmøter» administrert av Digitaliseringsdirektoratet.

«Smarttelefonen» - 22 600 700

Mange, også i det offentlige ordskiftet, snakker om at det er behov for en nasjonal hjelpetelefon for digitale spørsmål, en telefon som er gratis og åpen for alle eldre. Pensjonistforbundet har akkurat dette!

Vår gratis hjelpetelefon for digitale spørsmål, «Smarttelefonen», er åpen tirsdag, onsdag og torsdag fra klokken 09.00 til 12.00. Telefonen er profesjonelt satt opp og innkomne samtaler loggføres, samtidig som anonymiteten beholdes. Antallet henvendelser i 2023 var opp mot 250. Samtlige innringere får en løsning på sine

spørsmål. De som benytter telefontjenesten, gir svært gode tilbakemeldinger, og de ringer gjerne flere ganger. Telefonen kan også være en god hjelp for kursholderne, tillitsvalgte og fylkessekretærer.

Vi jobber kontinuerlig med å spre informasjon om telefonen, både i Pensjonisten og andre kanaler. Små annonser på bokmål og nynorsk har vært ute i 100 lokalaviser ved fire anledninger. Gjennom hele året har telefonen blitt synliggjort minimum 65 ganger daglig på storskjerm ved 60 prosent av landets fastlegekantor. Telefonen har eget visittkort med nummer og åpningstider, som deles ut så ofte som mulig der eldre ferdes. Og telefonen presenteres alltid i relevante møter med det offentlige.

Dette til tross, har hjelpetelefonen periodevis ledig kapasitet. Det brukes derfor tid på å finne nye bruksområder for dette gode tilbudet.

Teknologiambassadørene

Prosjektets hovedoppgave er å rekruttere og skolere frivillige pensjonister i tema velferdsteknologi. Per i dag har vi om lag 320 teknologiambassadører spredt over hele landet. Deres oppgave er å informere eldre om hvordan velferdsteknologi kan bidra til et mer aktivt og tryggere liv, og motivere dem til å ta hjelpemidler i bruk. Ambassadørene kan også være en brukerstemme og samarbeidspartner i kommunen.

Det er et ønske å skolere teknologiambassadører fra alle kommuner. Rekrutteringsarbeidet foregår i stor grad med personlig tilnærming og i samråd med fylkessekretærene. Interesserte inviteres til kurs med et bredt sammensatt program. I 2023 er det utviklet en ny læringsmodell som inkluderer fadderordning, og prosjektet dekker reisekostnader, kursopphold og selve kurset. Prosjektet er støttet med midler fra Helsedirektoratet og Fagforbundet, og det er et nært samarbeid med IKT Seniorer Agder.

Fagområdet for velferdsteknologi og helseteknologi er stort og utvikles i et raskt tempo. Vi ønsker å motivere teknologiambassadørene til videre frivillig arbeid, og arrangerte i mars en konferanse med fokus på kompetanseheving og erfaringsutveksling. Konferansen ble vellykket og godt mottatt av både deltakere, foredragsholdere og leverandører.

Forskning viser at det i enkelte minoritetsgrupper er et underforbruk av helsetjenester og overforbruk av pårørende. Prosjektet har derfor hatt ekstra satsning på å rekruttere ambassadører blant minoritetsgrupper. I november holdt Pensjonistforbundet et seminar om velferdsteknologi ved Islamic Cultural Center, der også Oslo kommune var representert. Resultatet var svært oppløftende: full sal med kvinner og menn, og mange spørsmål.

Teknologiambassadørene rapporterte inn over fire hundre oppdrag i 2023. I tillegg har prosjektet arrangert åpne møter og fagdager, deltatt i brukerfora og bidratt i debatter. Flere av teknologiambassadørene er styremedlem i lokallag og fylkeslag, eldreråd, utvalg og lokale prosjekter. Dette er en god måte å spre brukerstemmen på!

I 2023 deltok Pensjonistforbundet i redaksjonskomiteen for webinarer i regi av Nasjonalt senter for e-helseforskning. Tema for webinarerne er digital hjemmeoppfølging, og deltakerne er ansatte fra spesialhelsetjenesten, kommunene, organisasjoner og frivillige.

Pensjonistforbundet har utviklet et konsept som vi ser fungerer og som vi mener er et godt bidrag i forebyggende helsearbeid. Vi har et ønske om å videreføre ordningen med teknologiambassadører, og vil søke midler for 2024, samt jobbe for at dette kan bli en ordning med varig økonomisk bidrag fra Helsedirektoratet.

7

Tall

Pensjonistforbundet i tall

732 lokalforeninger

Pensjonistforbundet er bygget opp rundt lokale foreninger som er tilsluttet forbundet sentralt. De fleste lokalforeninger er geografiske foreninger. Det kan være flere lokallag innen en kommune. Noen lokalforeninger er dannet i bedrifter og på arbeidsplasser, og noen har sitt utspring fra fagforeninger. Alle foreninger er tilknyttet en fylkesforening.

Medlemmer i en lokalforening får tilbud om diverse aktiviteter fra sin lokalforening, som for eksempel møter med faglig og sosialt innhold, reiser og utflukter o.l.

Kollektive medlemmer

Kollektive medlemmer har betalt den sentrale delen av kontingenten via sin kontingent til den kollektivt tilmeldte organisasjonen. Den kollektivt tilmeldte organisasjonen sørger for at den sentrale kontingenten til Pensjonistforbundet betales. Dersom et kollektivt tilmeldt medlem ønsker å melde seg inn i en lokalforening, skal vedkommende betale den lokale- og fylkesvise kontingenten.

Følgende ni forbund er kollektivt tilmeldt Pensjonistforbundet:

- Fagforbundet
- Industri Energi
- Postens Pensjonistforbund
- Yrkestrafikkforbundet (YTF)
- Mesta Pensjonistforening
- Norsk Fysioterapeutforbund (NFF)
- *Avdelingspensjonistenes forening av Norges Bank (APF)
- Kystverkets Pensjonistforbund
- Store Norske pensjonistforening

Medlemstall

Fagforbundet	135 010
Industri Energi	13 201
Postens Pensjonistforbund	1 449
Yrkestrafikkforbundet (YTF)	1417
Mesta Pensjonistforening	181
Norsk Fysioterapeutforbund	814
APF (Norges Bank)	119
Kystverkets Pensjonistforening	99
Store Norske pensjonistforening	59
Sum kollektive medlemmer	152 349
Sum enkeltmedlemmer	105 076
Totalt antall medlemmer	257 425

Direktemedlemmer

Enkeltpersoner kan melde seg direkte inn i Pensjonistforbundet sentralt. Pr 31.12.2023 hadde vi 9189 direktemedlemmer. Direktemedlemmene har ingen tilknytning til en lokalforening, men blir overført til det fylket de tilhører etter at de har betalt medlemskontingenten.

Nye lokalforeninger i 2023

- NTL pensjonistforening Oslo og Omland (Oslo)
- Erfjord Pensjonistlag (Rogaland)
- Pensjonistforbundet Ål (Buskerud)
- Pensjonistforbundet Sør-Odal (Hedmark)
- Dokka og Omegn pensjonistforening (Oppland)
- Bykle Pensjonistlag (Agder)
- Pensjonistforbundet Arna (Hordaland)
- Pensjonistforbundet Tysnes (Hordaland)
- Pensjonistforbundet Austrheim (Hordaland)
- Pensjonistforbundet Masfjordnes (Hordaland)
- Pensjonistforbundet Leka (Trøndelag)
- Pensjonistforbundet Ørland/Bjugn (Trøndelag)

Statens vegvesens pensjonistforbund (SVP) meldte seg ut som kollektive medlemmer og vi mistet dermed deres 19 lokalforeninger. Vi sendte brev til alle medlemmer i SVP og oppfordret dem til å melde seg inn i Pensjonistforbundet. Ca. 25 prosent meldte seg inn igjen.

Medlemsfordeler

Det jobbes aktivt med å utvikle Pensjonistforbundets medlemsfordeler, som alle medlemmer kan benytte seg av. Medlemsfordelene blir annonsert i medlemsbladet Pensjonisten og på våre nettsider.

Pensjonistforbundet har disse medlemsfordelene ved utgangen av 2022:

- **Advokatfelleskapet Kolbotn** gir rabatt på juridisk bistand og gratis 30 minutters samtale
- **Apollo**, 500 kr i rabatt per person ved bestilling av pakkereise med charterfly senest 30 dager før avreise.
- Fri service i fem år ved kjøp av **BMW** eller **Mini** hos **Bavaria**. (gjelder ikke BMWi3)
- **Boreal**, Reiser med Hurtigruten og andre reiser til medlemspris.
- **Dag Aasbø Travel**, Spesialtilbud på reiser innenlands og utenlands.
- 10 % fast helårsrabatt hos **DFDS til Danmark**.
- 15 rabatt på briller og solbriller hos **Extra Optical**.
- **Fasadeprodukter** gir 30 % rabatt på hele produktspekteret av sol- og innsynskjerming og garasjeprodukter
- **Flexistore** gir 20 % rabatt på minilager
- 15 % rabatt på ordinære varer i butikk og nettbutikk hos **Hadeland Glassverk**. (Rabatten gjelder ikke belysning, Icon glass, eller mat og drikke)
- **Hjelpemiddelpartner** gir 15% rabatt i velferdsbutikken.no
- 15 % rabatt på hele sortimentet hos **Isfritt**.
- Seniorstrømvatle og egen kunderådgiver hos **Ishavskraft**
- **MyCruise**, 5 % rabatt på cruise over hele verden
- SeniorUni, 50 % rabatt på digitale foredrag og læring for seniorer
- **Solgården i Spania**, medlemmer får reiser til redusert pris og slipper å betale enkeltromstillegg.
- Rabatt på kjøp av el-sykkel og frakt til hele landet hos **Sport 1 Risør**.
- 20 % rabatt på alle mobilabonnement hos **Talkmore**. I tillegg 1000,- rabatt på nye mobiler og 10 GB som velkomstgave
- **Thon Hotels**, 12% rabatt på rom med frokost på alle hotellene
- **Thorbjørnrud Hotell, Hadeland**, 15% rabatt på overnatting fredag-søndag eller søndag-mandag hele året.
- **Toyota og Lexus** gir 2-6 prosent ved kjøp av ny bil, samt en god finansieringsavtale på billån.
- Rabatt på hjertestarter og førstehjelpsutstyr fra **Trygg Partner AS**
- **Vacanza In**, 800 kr i rabatt på Italia-reiser

8

Vedlegg

Vedleggsoversikt

Kontrollkomiteens beretning for 2023 72

Protokoll fra drøftingsmøtene mellom regjeringen og pensjonistenes
og arbeidstakernes organisasjoner om statsbudsjettet for 2024 75

Kontrollkomiteens beretning for 2023

På Landsmøtet i mai/juni 2023 ble følgende valgt inn i Kontrollkomiteen:

Leder	Oddrun Vabø
Medlemmer	Åge Magnussen og Inger Johanne Kvam
Varamedlemmer	Ragnar Jensen og Jan Bekkevold

Kontrollkomiteens arbeidsform

Komiteen har avholdt tre møter gjennom året, ett separat møte med forbundsleder, Jan Davidsen, generalsekretær Arne Halaas og økonomisjef Jørn Karlsen og to møter i forkant av landsstyremøtene der revisor var tilstede på det ene møtet.

I tillegg til fysiske møter har komiteen hatt kommunikasjon på e-post og telefon.

Fra administrasjonen har Rolf Indseth møtt som komiteens sekretær fra juni til oktober og Jørn Karlsen fra november.

Generell vurdering av den økonomiske situasjonen

Forbundet har et svært dårlig resultat i 2023, underskuddet på kr. 14.361.993 er alvorlig. Underskuddet reduseres med følgende poster/periodiseringer:

- Avsatt landsmøtefond pr. 31.12.22 kr. 3.800.000
- Periodisering av forskuddsinnbetalt medlemskontingent for 2024 kr. 1.900.000
- Tilbakeførte midler FAFO pr. 31.12.22 kr. 700.000

men dette gir likevel et overforbruk på kr. 7.900.000 i 2023, som må dekkes av oppsparte fond.

Komiteen har i teamsmøte med forbundsleder, generalsekretær og økonomisjef fått presentert en plan for saldering av overforbruk og oppbygging av fond i løpet av de neste tre år.

Vurdering av intern kontroll

Vår bekymring er endringen fra regnskapet som ble presentert på landsstyremøtet i desember 2023 som viste underskudd ca. kr. 7.000.000 og som ble kommentert med at dette ville endre seg med bl.a. tilbakebetaling av momskompensasjon. Resultatet for 2023 viser at dette ikke stemmer.

Komiteen har i teamsmøte med forbundsleder, generalsekretær og økonomisjef fått presentert en god plan for videre oppfølging av forbundets økonomi og sentralstyrets ansvar for denne.

Komiteen ser behov for at det settes større fokus på å etterleve rutiner, intensjoner og prosedyrer og det mener vi kommer klart fram i den planen vi har fått presentert.

Konklusjon

Komiteen har gjennomgått regnskapet for 2023. Det har ikke vært tilstrekkelige rutiner og intern kontroll gjennom året , og regnskapet er gjort opp med et betydelig underskudd og tapte fondsavsetninger . Kontrollkomiteen mener at regnskapet med noter og økonomisk beretning gir et riktig bilde av forbundets virksomhet i 2023 og status pr 31.desember 2023.

Komiteen er vel tilfreds med måten regnskapet er ført og lagt fram på.

Det vises til revisors beretning.

06.mars 2024

Oddrun Vabø

Åge Magnussen

Inger Johanne Kvam

SIGNATURES	ALLEKIRJOITUKSET	UNDERSKRIFTER	SIGNATURER	UNDERSKRIFTER
This documents contains 2 pages before this page	Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua		Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida	
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden	Dette dokument indeholder 2 sider før denne side			

Åge Hjalmar Magnussen
51433ad7-767b-49a0-afdd-bd16dd001054 - 2024-03-08 13:56:30 UTC +02:00
BankID - 744d3378-a631-45fc-9e5b-7ef6861ca9fd - NO

Oddrun Helga Vabø
092fe57-60e2-49e1-b643-3ddb0193811b - 2024-03-08 14:08:39 UTC +02:00
BankID - 38c0ced6-f56d-4dd2-95c1-4706fc8eb4e7 - NO

Inger Johanne Kvam
6bdb56bd-ad0e-441d-b5fe-cd30d4703714 - 2024-03-09 16:36:02 UTC +02:00
BankID - 57e2633d-ad44-43b9-a342-7aca910889f9 - NO

authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmittekningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Protokoll fra møtene 15. og 23. mai 2023

mellom

Regjeringen

og

Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet) Senior Norge, Forsvarets seniorforbund, Landsforbundet for offentlige pensjonister, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO-samarbeidet), Landsorganisasjonen i Norge, Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Akademikerne om tallgrunnlaget for regulering av grunnbeløpet og pensjoner i folketrygden fra 1. mai 2023

Følgende har vært til stede på ett eller flere av møtene:

Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet): Jan Davidsen, Bjørg Karin Bjåland Buttedahl, Jan Bekkevold, Ragnhild Nestaas Dahl, Bjørn Egeli, Sindre Farstad, Ragnhild M. Hagen, Arne Halaas, Helga Hjetland, Anne Sørli-Johansen, Else Ormaasen, Trond Nedrebø, Erik Nordstrøm, Michel John Tung og Bjørg Vatnedalen

Senior Norge: Jon Rogstad, Rune Andersen og Stig Klingstedt

Forsvarets seniorforbund: Jan Erik Thoresen og Per Anders Volden

Landsforbundet for offentlige pensjonister: Rannveig Bærheim, Wenche Sandlie og Kari Kjenndalen

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon: Eva Buschmann og Grete Crowo

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO-samarbeidet): Janne Skei og Tom Tvedt

Landsorganisasjonen i Norge: Julie Lødrup, Ragnar Bøe Elgsaas og Øystein Nilsen.

Unio: Erik Orskaug og Endre Lien

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund: Merete Onshus

Akademikerne: Tom Erik Aabø

Arbeids- og inkluderingsdepartementet: statsråd Marte Mjøs Persen, Tomas Norvoll, Kristoffer André Hansen, Biørn Bogstad og Tone Maanum Ruud

Finansdepartementet: Kaja Dørum Haug

Arbeids- og velferdsdirektoratet: Atle Fremming Bjørnstad

Krav fra Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet) og Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO-samarbeidet)

Pensjonistforbundet, SAKO-samarbeidet (Fagforbundet, Telepensjonistene, Statens Vegvesens pensjonistforbund, kontaktutvalget LO-Stat, Politiets pensjonistforbund, Jernbanepensjonistenes forbund, Postens Pensjonistforbund) og SAFO-samarbeidet (Norges Handikapforbund, Norsk Forbund for Utviklingshemmede og Foreningen Norges Døvblinde), heretter kalt organisasjonene, representerer til sammen 290 000 medlemmer, og leverer med dette krav til trygdeoppgjøret 2023.

Økning av pensjonene

Vårt primære mål er at reguleringen av løpende pensjon og uføretrygd skal være gjenstand for reelle forhandlinger med en ramme om lag lik lønnsveksten, se nærmere om dette i kravene nedenfor.

Vi viser imidlertid til at Pensjonistforbundet i samarbeid med SV og FrP ble enige om flere forslag til forbedringer for alderspensjonistene i 2020. Et av forslagene var å endre den daværende pensjonsreguleringen lik lønnsvekst fratrasket 0,75 prosent, til å følge gjennomsnittet av lønns- og prisveksten i tråd med Arbeiderpartiets forslag. Stortingets flertall vedtok denne endringen. Det har vist seg å gi et bedre resultat for pensjonistene i 2021 og 2022, enn hva den gamle reguleringsmetoden ville gitt, og det vil også gi et betydelig bedre resultat i 2023.

I beregningen av gjennomsnittet av lønns- og prisveksten skal det korrigeres for avvik mellom anslått og faktisk lønnsvekst siste to år, samt avvik mellom anslått og faktisk prisvekst forrige år. Vi viser til revidert budsjett 2023 og regjeringens anslag for lønnsvekst og prisvekst i inneværende år, på henholdsvis 5,25 og 5,4 prosent. Vi viser videre til avviket på 0,6 prosentpoeng mellom anslått lønnsvekst for 2022 på 3,7 prosent, og faktisk lønnsvekst på 4,3 prosent. Og avviket på 2,4 prosentpoeng mellom anslått prisvekst for 2022 på 3,4 prosent, og faktisk prisvekst på 5,8 prosent. Den korrigerte lønnsveksten for 2023 er dermed 5,88 prosent, og prisveksten er 7,93 prosent.

Gjennomsnittet av korrigert lønns- og prisvekst blir 6,91 prosent. For å oppnå en årsvekst i 2023 på 6,91 prosent må alderspensjon under utbetaling oppreguleres med 8,54 prosent med virkning fra 1. mai 2023. Vi viser i tillegg til krav om kompensasjon for etterslepet fra 2021 på 0,55 prosentpoeng og krav om et løft av de laveste pensjonene.

Uføretrygden fra NAV reguleres ikke etter samme metode som for alderspensjonistene. Her er det lønnsveksten som legger rammene for reguleringen. Som beskrevet over, er den korrigerte lønnsveksten for 2023, på 5,88 %. Det innebærer at reguleringen av uføretrygd under utbetaling, for å oppnå en årsvekst i 2023 på 5,88 %, må oppjusteres med 6,41 prosent fra 1. mai.

Forhandlingsretten må gjeninnføres

Vårt primære mål er at reguleringen av løpende pensjon og uføretrygd skal være gjenstand for reelle forhandlinger med en ramme om lag lik lønnsveksten. Det er et viktig demokratisk prinsipp at landets om lag 1,4 millioner pensjonister og uføretrygdete sikres medinnflytelse over egen inntekt og levekår.

Vi er imot dagens rigide reguleringsbestemmelse som over tid er forventet å gi alderspensjonister kun halvparten av realveksten som lønnstakere mottar. Lik prosentvis regulering bidrar til å forsterke sosiale- og økonomiske forskjeller. Prosentvise reguleringer fører til at de med høy alderspensjon og uføretrygd får mer i oppgjørene enn dem med lav pensjon og trygd. Forhandlinger gir derimot muligheten til omfordeling innenfor rammen, f.eks. gjennom generelle kronetillegg og lavlønntillegg, slik som er vanlig i lønnsoppgjørene.

TBU-rapporten, *NOU 2023: 13*, viser at pensjonsreguleringen de siste 10 årene (2013-2022) har gitt en realvekst på -0,3 prosent i gjennomsnitt per år (se Tabell 10.5). Pensjonistenes kjøpekraft er altså svekket de siste ti årene.

Ved å oppheve underreguleringen og innføre forhandlinger kan vi sikre at inntektene til alderspensjonistene og trygdete ikke sakker akterut, og at vi har virkemidlene for å øke kjøpekraften, utjevne forskjeller og å utrydde fattigdom.

Løft av de laveste pensjonene

Vi krever at satsene for minste pensjonsnivå løftes over fattigdomsgrensen etter EU-definisjonen (EU60). Dette er nødvendig for å utjevne inntektsforskjeller blant pensjonistene, redusere fattigdom og gi økt livskvalitet.

Det er uverdigg at noen må leve med en så lav inntekt at de ikke har råd til varer og tjenester som resten av samfunnet tar for gitt. Noe av det som kjennetegner Norge som et godt land å bo i er at vi har små forskjeller. For å styrke dette er det nødvendig å løfte dem som har minst opp til et høyere inntektsnivå. Vi ser med stor bekymring på den økende fattigdomsproblematikken i Norge, som er forsterket av den kraftigste prisveksten på flere tiår.

Fattigdomsgrensen etter EU60 anslås per 1. mai 2023 til 282 035 kroner for enslige, og 211 501 kroner for samboende (kilde: Arbeids- og inkluderingsdepartementets brev til Stortingets president, 28.02.2023). Samtidig anslås minste alderspensjonsnivå til 256 424 kroner for enslige, og 187 351 kroner for samboende med lav sats, per 1. mai 2023. Det vil si 25 611 kroner under fattigdomsgrensen for enslige, og 24 150 kroner for samboende. Dette vil også gi en noe mindre økning av pensjonsnivået for dem som i dag ligger noe over minstepensjon, men under fattigdomsgrensen slik at disse også overstiger fattigdomsgrensen.

Minstepensjonister i par blant uføretrygdete og «ung ufør», vil etter reguleringen ligge noe over EUs fattigdomsgrense mens enslige fremdeles vil ligge under fattigdomsgrensen.

Disse gruppene har lav livsløpsinntekt som følge av redusert eller ingen yrkesaktivitet. Mange har i tillegg store ekstrakostnader som følge av sin funksjonsnedsettelse. I tillegg er skjermingstillegget for uføre født etter 1953 tatt bort, og levealdersjusteringen vil gjøre mange til minstepensjonister ved inngangen til alderspensjon.

Når minstepensjonen og minsteytelsen for uføre øker, er det viktig at det ikke gir reduksjon av andre ytelser. Vi ber om at det tas hensyn slik at bostøttemottakere ikke får lavere bostøtte når minstepensjonen øker. Bostøtteordningen gir allerede begrenset dekning for de som sliter på boligmarkedet. Funksjonshindrede har i mange tilfeller behov for tilrettelagte leiligheter og ekstra varme. Dette fanges ikke godt nok opp av dagens bostøtteordning. Vi kan gi et eksempel fra Sandnes kommune. Der er grensen for husleie som gir kompensasjon gjennom bostøtteordningen for en enslig uføretrygdet kroner 8.000 og inntektsgrensen er på kroner 25.908. Et søk i Finn base for utleieleiligheter i hele Sandnes kommune viser at det ikke finnes en eneste tilrettelagt leilighet for utleie til 8000 kroner eller mindre.

Det er også viktig at fribeløpet for skatt på alderspensjon øker i tråd med økningen av pensjonen i trygdeoppgjøret slik at man opprettholder prinsippet om at minstepensjonen er unntatt skatt. Økt minstepensjon må heller ikke spises opp av økte kommunale utgifter på nødvendige helse- og omsorgstjenester. Vi ber også om at mottakere av offentlig tjenstepensjon ikke får samordnet bort sine tjenstepensjoner når minsteytelsene øker. Uten å ta slike hensyn vil mange minstepensjonister og uføretrygdede med minsteytelse, oppleve at det gis med den ene hånden – og tas med den andre. Da får ikke målgruppen den reelle økningen de trenger.

Uføres alderspensjon må skjermes mot levealdersjusteringen

Etter Folketrygdlovens paragraf 19-9 a, skal alderspensjonen til uføretrygdede som er født mellom 1944-1953 skjermes mot virkningen av levealdersjusteringen. Uføre har ikke muligheten til å velge å kompensere for levealdersjusteringen ved å stå lengre i jobb. Organisasjonene krever at også kullene født i 1954 og senere, blir skjernet mot levealdersjusteringen ved overgangen fra uføretrygd til alderspensjon. I Hurdalsplattformen lover regjeringspartiene å «gjeninnføre et skjermingstillegg for uføre som blir alderspensjonister».

Pensjonistene må kompenseres for etterslepet fra 2021

Vi viser til fjorårets trygdeoppgjør hvor regjeringen oppregulerte pensjoner under utbetaling på en måte som halverte effekten av avviket mellom den anslåtte og faktiske lønnsveksten fra 2021. Resultatet ble en innsparing på 2,2 milliarder kroner. Disse pengene krever vi etterbetalt i år, og foreslår at de øremerkes et løft av de laveste pensjonene, i tråd med vårt foregående krav. Alle som har en pensjon under fattigdomsgrensen (EU60) må gis et løft.

Vi viser videre til protokolltilførselen fra møtet i «engere utvalg» 31. mars 2023:

Pensjonistforbundet (SAKO-Samarbeidet), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), Landsforbundet for offentlige pensjonister (LOP) og Senior Norge viser til Stortingets vedtak om å regulere pensjon med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, men ikke høyere enn lønnsveksten i 2021. Avviket mellom forventet og faktisk lønnsvekst i 2021 ble 1,1 prosentpoeng. Til tross for protester fra samtlige organisasjoner valgte regjeringen i trygdeoppgjøret i 2022 å korrigere avviket fra 2021 slik at det kun fikk halv effekt, tilsvarende 0,55 prosentpoeng. Vi mener det var feil av regjeringen å ikke gi full korleksjon for avviket i fjor, og vi gjentar kravet om full korrigerende i år. Vi krever at de resterende 0,55 prosentpoengene av det opprinnelige avviket på 1,1 prosentpoeng fra 2021 kompenseres i årets trygdeoppgjør, slik at pensjonistene får en inntektsutvikling i tråd med Stortingets vedtak.

Krav fra Unio, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon, Landsorganisasjonen i Norge, Akademikerne, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Forsvarets seniorforbund, Landsforbundet for offentlige pensjonister og Senior Norge

Organisasjonene Unio, FFO, LO, Akademikerne, YS, Forsvarets seniorforbund, Senior Norge og LOP legger til grunn at grunnbeløpet for 2023 etterreguleres med 0,6 pst som er avviket mellom anslått lønnsvekst i 2022 i fjorårets trygdeoppgjør og nasjonalregnskapets siste anslag på lønnsveksten i 2022.

Organisasjonene legger videre til grunn at reguleringen av løpende pensjoner i 2023 skal gjennomføres med halvparten av lønnsveksten og halvparten av prisveksten og helt og fullt etterreguleres med for lavt anslått lønns- og prisvekst i 2022.

Organisasjonene krever derfor at det i trygdedrøftingene for 2023 skal tas hensyn til et negativt avvik i lønnsveksten på 0,6 pst og et negativt avvik i prisveksten på 2,4 pst.

Tallgrunnlaget for reguleringen av grunnbeløpet og pensjoner 1. mai 2023

Trygdeoppgjøret 2023 er gjennomført i henhold til gjeldende regler for regulering av grunnbeløpet og pensjoner, jf. forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden, jf. folketrygdloven §§ 1-4, 19-14 og 20-18.

Etter møter 15. og 23. mai 2023 legges følgende til grunn for reguleringen av grunnbeløpet og pensjoner i folketrygden fra 1. mai 2023:

- forventet lønnsvekst for 2023 er 5,25 prosent.
- lønnsvekst for 2022 er anslått til 4,3 prosent, slik at det foreligger et positivt avvik på 0,6 prosent ett år tilbake i tid som skal hensyntas.
- faktisk lønnsvekst for 2021 er 3,5 prosent, slik at det ikke foreligger noe avvik to år tilbake i tid.
- forventet prisvekst i 2023 er 5,4 prosent.

- I trygdeoppgjøret for 2022 ble det lagt til grunn en prisvekst på 3,4 prosent. Den faktiske prisveksten i 2022 ble 5,8 prosent. Det foreligger da et avvik i prisveksten for 2022 på 2,4 prosent, som det skal korrigeres for i årets oppgjør.

Protokolltilførsel fra Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet) og Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO-samarbeidet):

Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet) og SAFO viser til at regjeringen ikke har imøtekommet vårt krav om å kompensere det resterende av avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2021. Dersom den daværende regjeringen hadde truffet på sine anslag for lønnsveksten i 2021, ville pensjonsveksten vært 1,1 prosentpoeng høyere det året. Regjeringen valgte en metode som kun kompenserte pensjonistene for halvparten av dette avviket i 2022. Vi mener det er urimelig at pensjonistene skal tape på at regjeringen bommet på sine anslag for lønnsveksten i 2021. Vi krevde i trygdeoppgjøret 2023 at en ramme tilsvarende den resterende halvparten av avviket fra 2021 ble benyttet til å gi de laveste pensjonene et løft utover den generelle oppreguleringen. Minstepensjonistene har ikke lenger en gunstigere regulering enn øvrige alderspensjonister, slik det var tidligere. Den sterke kostnadsveksten rammer dem med minst pensjon hardest. Vi er derfor svært skuffet over at regjeringen velger å overse vårt krav om en styrket sosial profil på årets oppgjør. Vi viser til at det i *Forskrift om beregning av lønnsveksten* § 2 er hjemmel for å korrigere for avvik i lønnsveksten siste to år. Vi viser også til forskriftens §3a, som presiserer at regulering av folketrygdens alderspensjon under utbetaling i 2021 skulle få en årsvekst lik årsveksten i grunnbeløpet. Grunnbeløpet skal følge lønnsveksten. I 2022-oppgjøret ble grunnbeløpet oppjustert med 1,1 prosentpoeng som følge av avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst i 2021, mens pensjon under utbetaling bare ble oppjustert med halvparten av dette. Det ville vært helt rimelig at alderspensjon under utbetaling dermed fikk tilsvarende oppjustering som grunnbeløpet, da det var vedtatt at alderspensjon under utbetaling skulle følge samme årsvekst som grunnbeløpet i 2021.

Oslo, 23. mai 2023

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Jan Davidsen

Pensjonistforbundet

Jon Rogstad

Senior Norge

Jan Erik Thoresen

Forsvarets seniorforbund

Rannveig Bærheim

Landsforbundet for offentlige
pensjonister

Eva Buschmann

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon

Janne Skei

Samarbeidsforumet av
funksjonshemmedes organisasjoner

Erik Orskaug

Unio

Øysteins Nilsen

Landsorganisasjonen i Norge

Tom Erik Aabø

Akademikerne

Merete Onshus

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Marte Mjøs Persen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Pensjonistforbundet
Torggata 15
0180 Oslo

Postadresse
Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Tlf: 22 34 87 70

E-post: pf@pensjonistforbundet.no

www.pensjonistforbundet.no

www.facebook.com/pensjonistforbundet

